

HRVATSKI VOJNIK

Broj 123. Godina IV. 16. veljače 2007. www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,79 • SI 4,20 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Izaslanstvo MORH-a na Münchenskoj konferenciji o sigurnosnoj politici

Zemlјama koje odgovaraju preduvjetima za punopravno članstvo u NATO-u, vrata će ostati otvorena

US Army

WASHINGTON

Tim za istragu padova helikoptera

Osim ostalih brojnih Amerikanaca u odori, u Iraku trenutačno borave i pripadnici tima za istraživanje helikopterskih nesreća iz Fort Ruckera u Alabami. Povod njihovom dolasku je istraživanje padova dva helikoptera AH-64 Apache i jednog UH-60 Black Hawk, koji su se dogodili između 20. siječnja i 2. veljače. U tim tragičnim dogadjajima nastalim zbog pobunjeničkih napada poginula su 16-orica vojnika. Članovi tima "provode pravu forenzičku istragu, što ne donosi rezultate preko noći". Cilj im je istražiti kojim su oružjem, načinom i u kojim uvjetima napadi izvedeni, kako bi se u budućnosti mogle provesti preventivne mјere. Inače, američka kopnena vojska je u globalnom ratu protiv terorizma već izgubila 120 helikoptera, od kojih su 25% pogoden neprijateljskim projektilima. No, Amerikanci ističu da je sigurnost vojnih helikoptera i njihovih putnika od 2003. iznimno povećana.

TBILISI

Havarija Mi-8

Probleme s helikopterima imaju i Gruziji, i to s dobro nam poznatim Mi-8, koji se 12. veljače srušio kod Kutaisija. Letjelica je bila na putu iz Tbilisija prema Senakiju. Sedamnaestoro putnika je u pet medicinskih vozila odmah prevezeno u bolnicu u Kutaisiju, no na sreću nijedan nije ozbiljnije ozljeđen. Na mjestu nesreće odmah su se našli i neki visoki dužnosnici na čelu s načelnikom tamošnjeg GS-a brigadirom Zazom Gogavom, kao i pripadnici Specijalne istraživačke skupine GS-a koji se bave ispitivanjem takvih *nepravilnosti*.

BANGALORE

Počinje utrka!

Najveći indijski airshow Aero India, koji je završio 11. veljače, označio je i početak utrke za "najveći posao svjetske zrakoplovne industrije u posljednjih 15 godina". Riječ je o indijskoj kupovini lovačkih zrakoplova. Na showu su se predstavili potencijalni kandidati: ruski Mikojan-Gurević sa svojim MiGovima 29 i 35, američki Lockheed s F-16 i Boeing s F-18, EU-ov Eurofighter s Typhoonom, švedski Saab s Gripenom i francuski Dassault s Rafaleom. Posao nabave 126 aviona, koji će zamijeniti aktualne MiG-ove-21, potencijalno vrijedi devet (!!!) milijardi dolara. Trenutačno, indijska vlada završava dokument kojim će predočiti *Zahtjev za ponudama*.

LONDON

Pobjedio rak, otišao u Irak

MoD UK

Nakon što su prije četiri godine liječnici otkrili da ima tumor u prsima, britanski se dočasnici Mick Fraser nije mogao pridružiti svojim kolegama iz 3. regimente zrakoplovnog korpusa u Iraku. Tada je radio na održavanju helikoptera Lynx i Gazelle. "Tada je razočaranje što ne idem u Irak sa svojim postrojbama prekrilo svijest da sam ozbiljno bolestan", rekao je Fraser(40). No, liječnička njega i njegova jaka volja pobjedili su bolest. Kako mu je vojska pružala potporu u liječenju, tako je bilo i s njegovom voljom da nakon ozdravljenja unatoč svemu ode u Irak. Od siječnja ove godine radi u Operativnoj bazi britanskog kontingenta blizu Basre kao časnički namjesnik u Združenim helikopterskim snagama. Fraser je zadovoljan što je i u ovoj novoj ulozi blizu *svojih* helikoptera Lynx.

OSLO

Specijalci u Afganistanu

Forasnett

Noveško ministarstvo obrane 13. veljače priopćilo je da u Afganistan šalje specijalnu postrojbu od oko 150 vojnika. Tamo će djelovati na uspostavljanju sigurnosti oko područja Kabula. Norveška, članica NATO-a, u ISAF-u već ima oko 530 vojnika, a od travnja će preuzeti administraciju kabulske međunarodne zračne luke. Zasad se ne zna kojeg datuma će i specijalci stići u Aziju.

SAN DIEGO

Umjesto telefoniranja-novi nosač

Uspomenutom kalifornijskom gradu početkom veljače je održana konferencija West 2007 u organizaciji Komunikacijske i elektroničke udruge oružanih snaga i Pomorskog instituta SAD-a. Na skupu je govorio i viceadmiral Mark Edwards, zamjenik načelnika pomorskih operacija za pitanja komunikacijskih mreža. Tom prilikom je istaknuo da mornarica svake godine plaća telefonske račune oko 4 milijarde dolara. Od toga na bežičnu mrežu otpada tek 45 milijuna \$. Edwards se požalio na probleme naplate koja im zadaju civilne telefonske tvrtke. Naprimjer, kad mornarici naplaćuju račune u Jacksonvilleu digitalnim izračunom, troškovi su preveliki za 30%, a *klasičnim* izračunom 18%. Ne optužujući tvrtke, Edwards je izrazio namjeru da se u petogodišnjem planu svake godine uštodi 30% od spomenute 4 milijarde, "čime mornarica može izgraditi novi nosač aviona".

US Navy

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@morf.hr)Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vpintar@morf.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@morf.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@morf.hr)Urednici i novinari: Marija Alvir,
(marija.alvir@morf.hr), Leida Parlov,

Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morf.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 3784-937

Lektori: Danica Pajić, Gordana Jelavić,
Milenka Pervan StipićMarketing i financije: Igor Vitanović
tel: 3786-348;
fax: 3784-322**Preplata:**Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

Tisak:
AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>

E-mail: hrvojnik@morf.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2007.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH**Izaslanstvo MORH-a na
Münchenskoj konferenciji
o sigurnosnoj politici**

I hrvatsko izaslanstvo bilo je aktivno tijekom Konferencije.

Održan je sastanak s parlamentarnim državnim tajnikom SR Njemačke, koji je kao i ministar Rončević izrazio zadovoljstvo dosadašnjom bilateralnom suradnjom na području obrane ...

Strana 4**Materijalno središte ZzL-a**

Temeljna zadaća Materijalnog središta je organiziranje logističke potpore OSRH u cjelokupnom spektru operacija, osobito opskrbi, održavanju i prometu. "Naša budućnost je Bojna za opću logističku potporu koja bi trebala biti osposobljena za pružanje logističke potpore našim postrojbama bez obzira na to gdje se one nalaze"...

Strana 12**Kratke strojnice Domovinskog rata**

U zadnjem desetljeću XX. stoljeća, razdoblja u kojem je voden naš Domovinski rat, kratke strojnice već odavno nisu bile vojničko oružje prve borbene crte, nego specijalizirano policijsko oružje, međutim odigrale su vrlo važnu ulogu osobito u početnom razdoblju rata

Strana 21**Poštovani čitatelji,**

Još jednom vam se ovim putem ispričavamo što ste bili uskraćeni za nekoliko brojeva vašeg i našeg časopisa, no promjena lokacije i vrijeme potrebno da postanemo operativni glavni su razlozi što Hrvatski vojnik nije izlazio. Nadamo se da ćete našu ispriku uzeti u obzir i nastaviti redovito čitati naš časopis.

Obavještavamo vas i da redakcija ima nove brojeve telefona te faxa na koje nas možete kontaktirati:

Tajništvo redakcije: 3784-937

Fax: 3784-322

Naslovnicu i fotografiju na 28. stranici snimio Tomislav BRANDT

Izaslanstvo MORH-a na Münchenskoj konferenciji o sigurnosnoj politici

Zemljama koje odgovaraju preduvjetima za punopravno članstvo u NATO-u, vrata će ostati otvorena

I hrvatsko izaslanstvo bilo je aktivno tijekom Konferencije. Održan je sastanak s parlamentarnim državnim tajnikom SR Njemačke Christianom Schmidtom, koji je kao i ministar Rončević izrazio zadovoljstvo dosadašnjom bilateralnom suradnjom na području obrane temeljenom na Sporazumu o obrambenoj suradnji. Obojica su izrazili želju za njezinim dalnjim jačanjem i sadržajnim intenziviranjem.

— Domagoj VLAHOVIĆ, snimila Marijana KLANAC —

■ Na konferenciji je sudjelovalo 270 sudionika iz 40-ak zemalja NATO-a, EU-a, PzM-a, ali i zemalja poput Rusije, Kine, Japana, Australije, Izraela, Indije, Irana koje nisu članice tih saveza, ali imaju veliku važnost u svjetskoj politici...

Teško da ikoji međunarodni forum na kojem se raspravlja o pitanjima svjetske sigurnosti ima toliku težinu kao Münchenska konferencija o sigurnosnoj politici. Na njoj se još od 1962. godine okupljaju ugledni političari, međunarodni stručnjaci za sigurnosnu politiku, visoki vojni predstavnici i predstavnici vojne industrije te raspravljaju o pitanjima globalne vanjske i sigurnosne politike. Naravno, brojni su i sastanci "na marginama", ponekad i važniji od samog dnevnog reda konferenci-

je. Iako se na konferenciji ne donose službene političke odluke, njezina tradicija, sastav i broj sudionika iz raznih zemalja i alijansi, te teme i otvorenost rasprave tih tema čine ju jedinstvenom.

Ovogodišnje izdanje, pod nazivom "Globalne krize-globalna odgovornost" bilo je 43. po redu. Sudjelovalo je 270 sudionika iz 40-ak zemalja NATO-a, EU-a, PzM-a, ali i zemalja poput Rusije, Kine, Japana, Australije, Izraela, Indije, Irana koje nisu članice tih saveza, ali imaju veliku

važnost u svjetskoj politici... Od istaknutih osoba spomenut ćemo glavnog tajnika NATO-a Jaapa de Hoop Scheffera, visokog izaslanika za vanjsku i sigurnosnu politiku EU-a Javiera Solanu, ruskog predsjednika Vladimira Putina, američkog ministra obrane Roberta Gatesa, njemačku kancelarku Angelu Merkel... I Hrvatska je imala svoje predstavnike, na čelu s ministrom obrane Berislavom Rončevićem.

Tih dana, od 9. do 11. veljače, u najvećem bavarskom gradu bilo je itekako živahno. Naime, logično je da su tolika važna imena morala biti i zaštićena, a München od 1972. i tragični događaji na ljetnim Olimpijskim igrama, nažalost, zna što znače teroristički napadi. Stoga je po gradu, a posebice oko hotela Bayerischer Hof u kojem je održana konfe-

rencija bilo raspoređeno više od 3500 osoba (uglavnom policajaca) zaduženih za sigurnost konferencije. Njemačka pedantnost pokazala se učinkovitom, i sve je proteklo bez većih incidenata. Ipak, vrijedi zabilježiti prosvjedne skupove mirovnih aktivista u gradskom središtu (usudili bismo se reći uobičajenih u takvim prilikama), koji su i završili uhićenjem njih 10-ak.

Za one koje zanima popis izloženih tema na Konferenciji, izdvojiti ćemo sljedeće: Angela Merkel izložila je

"Zajedničku odgovornost spram globalnih izazova", predsjednik Putin je govorio o ruskoj ulozi u međunarodnoj politici (neke njegove primjedbe izazvale su burne reakcije kod Amerikanaca i čelnika NATO-a), a na temu "Regionalni model za mir, sigurnost i blagostanje" izlagali su predsjednici Estonije Toomas Hendrik Ilves i Ukrajine Viktor Juščenko, austrijska ministrica vanjskih poslova Ursula Plassnik i predsjednik SPD-a Njemačke Kurt Beck. NATO u doba globalnih izazova bilo je područje izlaganja Jaapa de Hoopa Scheffera, njemačkog ministra obrane Josefa Junga te ministra vanjskih poslova Australije Alexandra Downera i senatora SAD-a Johna McCaina. Javier Solana je govorio o novim putevima pronalaska mira na Bliskom i Srednjem istoku. Robert Gates je govorio o transatlantskim odnosima XXI. stoljeća, o čemu su još govorili ministri vanjskih poslova Njemačke i Češke Republike. Konferencija je završila raspravom o sigurnosti na Srednjem istoku i prijetnjama međunarodnog terorizma te asimetričnog ratovanja, o čemu je između ostalih govorio ruski ministar obrane Sergej Ivanov.

Dio konferencije bio je "rezerviran" i za nagradivanje zaslужnih ljudi. Posebne medalje Münchenske konferencije "Mir kroz dijalog" dobili su bivši glavni tajnik UN-a Kofi Annan, Javier Solana i John McCain.

■ Hrvatska je imala svoje predstavnike, na čelu s ministrom obrane Berislavom Rončevićem

Ministar Rončević na sastanku s parlamentarnim državnim tajnikom SR Njemačke

I hrvatsko izaslanstvo bilo je aktivno tijekom konferencije: održan je sastanak s parlamentarnim državnim tajnikom SR Njemačke Christianom Schmidtom koji je kao ministar Rončević izrazio zadovoljstvo dosadašnjom bilateralnom suradnjom na području obrane temeljenom na Sporazumu o obrambenoj suradnji. Obojica su izrazili želju za njezinim dalnjim

jačanjem i sadržajnim intenziviranjem. Kao primjer dobrog funkciranja izdvojena je zajednička suradnja pripadnika oružanih snaga dviju država u misiji ISAF u Afganistanu. Ministar Rončević je pritom istaknuo odluku Hrvatskog sabora o povećanju broja pripadnika OSRH u toj azijskoj zemlji do 200 ove godine, odnosno do 300 u 2008. s nepromijenjenim funkcijama. Također, prezentirana je i odluka naše Vlade o doniranju vojne opreme afganistanskoj nacionalnoj armiji (1000 strojnica AK-47 i 300 000 komada odgovarajućeg streljiva). Također, ministar Rončević je zahvalio na potpori Njemačke našoj zemlji u ostvarivanju puta ka punopravnom članstvu u NATO-u i EU-u. Glede tih nastojanja, s Münchenske konferencije treba izdvojiti dva citata. Prvi je izlaganja njemačkog ministra obrane Franza Josefa Junga, koji je istaknuo da će "onim zemljama koje odgovaraju preuvjetima za punopravno članstvo vrata ostati otvorena". Također, i zajednička sigurnosna politika EU-a mogla bi postati intenzivnija. Naime, njemački ministar vanjskih poslova Frank-Walter Steinmeier izrazio je uvjerenje da NATO ne bi trebao biti jedina institucija zadužena za transatlantsku sigurnost, te da bi EU morala ojačati u vanjsko-političkim akcijama. To bi se ponajprije odnosilo na pitanja energetike i okoliša. ■

■ Konferencija je završila raspravom o sigurnosti na Srednjem istoku i prijetnjama međunarodnog terorizma te asimetričnog ratovanja

Potpisani sporazum između Hrvatske i Švedske

Novi korak u bilateralnoj obrambenoj suradnji

"Kraljevina Švedska je po mnogočemu zanimljiv i značajan partner za Republiku Hrvatsku", istaknuo je u izjavi za medije državni tajnik MORH-a Mate Raboteg, dodavši da potpisani sporazum predstavlja novi korak u bilateralnoj obrambenoj suradnji dviju zemalja

Marija ALVIR, snimio Davor KIRIN

Vlade Republike Hrvatske i Kraljevine Švedske sklopile su Opći sporazum o suradnji na području obrane, koji su 1. veljače potpisali ministar obrane Berislav Rončević i državni tajnik ministarstva obrane Kraljevine Švedske, Hans Gustaf Wessberg. Sporazum je potpisana u Ministarstvu obrane RH, gdje je održan sastanak hrvatskog i švedskog izaslanstva tijekom kojega se razgovaralo o situaciji na zapadnom Balkanu, točnije na Kosovu te u Bosni i Hercegovini, zatim o širenju i razvoju Europske unije, uključujući europsku sigurnosnu i obrambenu politiku, a bilo je riječi i o zaključcima NATO samita održanog u Rigi u studenom prošle godine. Prije potpisivanja Sporazuma razgovaralo se i o zajedničkim bilateralnim obrambenim ciljevima, a razmatrana je i mogućnost kupoprodaje švedskog višenamjenskog borbenog aviona Gripen te s tim u vezi i moguća industrijska suradnja.

Potpisivanje Općeg sporazuma o suradnji na području obrane

Gripen - za Švedsku prioritetan, za Hrvatsku upitan

"Kraljevina Švedska je po mnogočemu zanimljiv i značajan partner za Republiku Hrvatsku", istaknuo je u izjavi za medije državni tajnik MORH-a Mate Raboteg, dodavši da potpisani sporazum predstavlja novi korak u bilateralnoj obrambenoj suradnji dviju zemalja. Posebno se osvrnuo na segment opremanja i modernizacije OSRH, koji prema Dugoročnom planu razvoja obuhvaća i nabavu novog borbenog aviona, te je izjavio da donošenju konačne odluke u tom projektu prethodi izrada stručnih studija, dok je za dijelove opreme švedskog podrijetla već pokrenut proces modernizacije. Čelnik švedskog izaslanstva Hans Gustaf Wessberg također je istaknuo važnost potpisanih sporazuma kao i perspektivu dugoročne obrambene suradnje, izrazivši nadu da će se planovi bilateralne suradnje početi realizirati već ove godine.

Sporazum o obrambenoj suradnji Hrvatske i Švedske usuglašen je u relativno kratkoj proceduri i predstavlja temelj za intenziviranje bilateralne obrambene suradnje između dviju zemalja. Iako je jasno da je prioritet švedske strane u suradnji s Hrvatskom opremanje OSRH borbenim avionima Gripen, s čim u vezi nude i zanimljiv gospodarski program, valja napomenuti da je obrambena suradnja u određenom obliku postojala i ranije, napose na području izobrazbe jer je Kraljevina Švedska primala naše časnike na UN-ove i PzM tečajeve. Dakako, nakon potpisivanja Sporazuma ta će suradnja znatnije rasti pa su već za ovu godinu usklađeni planovi obje strane i definirana određena područja buduće suradnje. Tako je zasad dogovoren bilaterala u pogledu izobrazbe časnika i vojno-tehničke suradnje te razmjena iskustava o sudjelovanju u mirovnim misijama, kao i na području razminiranja, a očekuje se jačanje bilaterale i na drugim područjima obrambene suradnje. ■

■ **Donošenju konačne odluke u projektu nabave novog borbenog aviona prethodi izrada stručnih studija, kazao je Mate Raboteg**

Mons. Šantić postao prelat i otišao u Afganistan

U sjedištu Vojnog ordinarijata 12. veljače priređena je mala svečanost s dvostrukim razlogom, na kojoj su se okupili svi djelatnici VO-a.

Vojni biskup Juraj Jezerinac pozdravio je sve nazočne, kazavši kako je jedan od razloga okupljanja ispraćaj generalnog vikara mons. Josipa Šantića koji odlazi u posjet našim vojnicima koji se nalaze u Afganistanu. No glavni je razlog, istaknuo je mons. Jezerinac imenovanje mons. Šantića "Prelatom Njegove Svetosti", koje je prije dva dana stiglo od pape Benedikta XVI., a dodjeljuje se osobama koje su se posebno istaknule u službi Crkve. "Ovdje nije potrebno isticati što je sve mons. Šantić učinio. Spomenemo li da je bio generalni vikar ni više ni manje nego 25 godina, a od toga 10 godina u Vojnom ordinarijatu, to nam puno govori", rekao je mons. Jezerinac te istaknuo da najveći teret obveza, posebno tehničke, odnosno organizacijske naravi pada na mons. Šantića, koji sve to obavlja savjesno, odgovorno i prije svega s ljubavlju, zaključio je vojni biskup. Potom je kancelar don Andželko Kaćunko pročitao dokument imenovanja na latinskom i u prijevodu. Čestitajući u ime svih djelatnika Ordinarijata mons. Šantiću imenovanje prelatom pape Benedikta, vojni mu je ordinarij zaželio sretan odlazak u Afganistan i povratak u domovinu. Stavljujući ga pod zaštitu Gospe Velikoga Hrvatskog Krsnog Zavjeta istaknuo je da će ga svi pratiti svojim molitvama.

Odgovarajući na čestitke generalni je vikar mons. Šantić zahvalio svima, a posebno ocu biskupu, što ga prihvaca-

ju kao osobu specifičnu po jedinstvenom dinamizmu i mentalitetu te istaknuo da je odlikovanje koje je dobio od Sv. Oca na određen način i plod zajedničkog rada sa svim djelatnicima Vojnog ordinarijata, ali i obveza za još jači i zauzetiji angažman za Kraljevstvo Božje i dobro našega naroda.

O cilju i svrsi svojega odlaska u Afganistan mons. Šantić je istaknuo da je riječ zapravo o svojevrsnoj pastoralnoj vizitaciji. Naime, već od sredine listopada 2006. tamo je s našim vojnicima i vojni kapelan pa je, na temelju zajedničkog zaključka MORH-a i Vojnog ordinarijata, sada trenutak da se posjetom odgovorne osobe iz Ordinarijata pokuša u konkretnim okolnostima uočiti kako dalje i još uspješnije organizirati duhovnu skrb za hrvatske vojниke u misiji ISAF, to više što se Vojni ordinarijat već pobrinuo za redovitu "rotaciju" vojnog kapelana zajedno s novim kontingentom. Predviđeno je da generalni vikar tijekom desetak dana u Afganistanu obide sve hrvatske postrojbe i susretne se sa svim našim vojnicima. Na kraju je mons. Šantić istaknuo kako u tu "misiju" odlazi imajući pred sobom misao iz božićne poruke vojnog biskupa da "djelatnici u postrojbama Hrvatske vojske, sa zadacom uspostavljanja mira u nemirnim krajevima, mogu uzornim kršćanskim svjedočenjem pridonijeti da se 'po svem svijetu' i 'svemu stvorenuju' (usp. Mk 16,15) proširi Radosna vijest i pospješi upoznavanje Krista kao Spasitelja te izgradnja evanđeoskog novog porekta".

A. KAĆUNKO

Načelnica SOJI-a u posjetu ZZIO-u

Zapovjedništvo za združenu izobrazbu i obuku „Petar Zrinski“ krajem siječnja posjetila je Marijana Klanac, načelnica Službe za odnose s javnošću i informiranje sa suradnicima.

Upoznavajući načelnicu s radom i planovima ZZIO-a zapovjednik general bojnik Mirko Šundov istaknuo je kako takvi kontakti imaju i te kakvog utjecaja na proširenje suradnje na planu odnosa s javnošću izrazivši nadu kako će mnogi

zajednički planovi biti realizirani na najbolji mogući način. Zahvaljujući na prijamu, načelnica Klanac se složila s ocjenom ističući zadovoljstvo takvim susretom i suradnjom koja je ostvarena. U idućem razdoblju dogovoreno je intenziviranje izrade multimedijalnih sadržaja vezanih za ZZIO kako bi i na taj način javnost bila obaviještena o razgranjatoj djelatnosti Zapovjedništva.

D. JONJIĆ

Zanima me ima li postrojba električkog djelovanja pravo na posebni dodatak na plaću kao i Središnjica za električko djelovanje s obzirom na to da obavlja identičnu vrstu posla pa i na istim radnim mjestima kao spomenutoj postrojbi?

Dodaci na plaću djelatnim vojnim osobama propisani su Pravilnikom ministra obrane o dodatku na plaću i načinu isplate ("NN" br. 6/03, 175/03 i 34/05).

Člankom 11. stavkom 1. spomenutog Pravilnika propisano je da djelatnoj vojnoj osobi koja je postavljena na ustrojbeno mjesto na kome kao svoju osnovnu dužnost obavlja poslove pri kojima je izložena djelovanju štetnih faktora fizičke, atmosferske, kemijske ili biološke prirode, a čije se štetno djelovanje ne može u potpunosti sprječiti zaštitnim sredstvima i mjerama, pripada dodatak za otežane uvjete posla.

Stavkom 2. tog članka propisano je da na temelju odredbi stavka 1. ovoga članka, djelatna vojna osoba prima naknadu za sljedeće poslove:

- Rad na izdvojenim objektima radarskih i radiorelejnih sustava
- Rad s otrovnim tvarima prve skupine
- Rad u hiperbaričnim i hipobaričnim komorama i rendgenskim uređajima
- Rad u podzemnim objektima
- Rad na opsluživanju i održavanju posuda pod tlakom i radu u kotlovcicama
- Rad na formiraju i punjenju akumulatora u akumulatorskoj stanici
- Rad u Središnjici električkog izviđanja

1. Stavkom 3. propisano je da osobama iz stavka 2. ovoga članka pripada dodatak za otežane uvjete posla u visini 0,05 od osnovice za obračun plaće.

2. Stavkom 4. propisano je da iznimno od odredbe stavka 3. ovoga članka, osobama iz stavka 2. točke 7. ovog članka pripada dodatak za otežane uvjete posla u visini 0,2 od osnovice za obračun plaće.

Obračun i isplatu dodatka za otežane uvjete posla i štetnosti po zdravljie djelatnim vojnim osobama u Središnjici električkog izviđanja Financijska služba Uprave za finansije i proračun, odnosno mjerodavni područni Odjel finacija Zagreb obavlja u skladu s člankom 14. Pravilnika na temelju akata o prijemu u službu, rasporedu na dužnost, premještaju ili posebnom aktu.

Slijedom navedenog, ako čitatelj smatra da bi prema citiranim odredbama Pravilnika trebao ostvarivati pravo na isplatu spomenutog dodatka, upućujemo ga da se sa zahtjevom obrati mjerodavnom personalnom tijelu postrojbe.

FINANCIJSKA SLUŽBA MORH-a

Svoje upite možete slati na e-mail: hrovojnik@mohr.hr ili na fax: 01/ 4551- 852

Obljetnica vojno-redarstvene operacije Maslenica

Operacija Maslenica vratila Hrvatskoj ponos i samopouzdanje

Operacija Maslenica pripremljena je u potpunoj tajnosti, a glavne ciljeve operacije postrojbe HV-a i policije ostvarile su za svega 72 sata, oslobođivši 92 četvorna kilometra hrvatskog teritorija, što je omogućilo ponovno cestovno povezivanje Dalmacije s kopnenom Hrvatskom

Petar ŠKORIĆ

Prije četrnaest godina, 22. siječnja 1993., počela je jedna od najuspješnijih oslobođilačkih operacija HV-a, operacija Maslenica, koja je uz to predstavljala i svojevršnu prekretnicu u dotadašnjem tijeku Domovinskog rata. Operacija Maslenica ostat će trajno zabilježena u hrvatskoj povjesnici po jasno upućenoj poruci neprijatelju kakav ga završetak očekuje na tada okupiranim područjima RH, a hrvatskom narodu vratila je ponos, dostojanstvo i nadu u skoro oslobođanje svih okupiranih područja.

Neprijatelj je u svojim nakanama komadanja Hrvatske 1991. godine gotovo uspio, i to upravo na području Novskoga ždrila, gdje je u početnim silovitim napadima komunikacijski presjekao Hrvatsku na dva dijela ugrovivši čitavo Hrvatsko primorje. Time je zapriječio prometnu i gospodarsku povezanost između sjevera i juga Hrvatske, a čitav promet bio je otežan preko otočka Paga, gdje je zbog nevremena često bio u prekidu trajektni promet. Bojišnica uoči operacije bila je uspostavljena na samom ulazu u grad Zadar (Dračevac-Križ, Sokin i Bili Brig) koji je svakodnevno bio izložen napadima neprijateljskog topništva.

Prije operacije Hrvatska je nastojala brojnim pregovorima, potpisanim sporazumima i primirjima s pobunjenim Srbima potaknuti dogovorno rješavanje svih pitanja, no uvidjevši da kršenju sporazuma nema kraja te da pobunjeni Srbi čine sve kako bi izigrali Rezoluciju Vijeća sigurnosti UN-a i procjenjujući inertnost te neuchinkovitost snaga UNPROFORA,

hrvatsko državno vodstvo, predvođeno dr. Franjom Tuđmanom, početkom siječnja 1993. donosi odluku o provedbi antiterorističke akcije ograničenog dometa i cilja sa svrhom ponovnog cestovnog povezivanja sjeverne i južne Hrvatske.

Zadaća oružanih snaga bila je oslobođiti zadarsko zaleđe i grad Zadar od neposrednog neprijateljskog djelovanja, odbaciti neprijatelja od hrvatske obale, presjeći osnovne putne smjerove Gračac-Obrovac i Benkovac-Knin te oslobođiti komunikaciju Zadar-Maslenica-Karlobag radi ponovnog povezivanja sjevera i juga Hrvatske, oslobođuti zračnu luku Zemunik, te zauzeti ključne objekte na Velebitu koji će služiti kao oslonac izvođenju aktivne obrane i dalnjim napadnim djelovanjima.

Hrvatska vojska s nestrpljenjem je dočekala taj trenutak. Cijela operacija pripremljena je u potpunoj tajnosti, zatekavši i potpuno iznenadivši neprijatelja. Započela je snažnom topničkom pripremom 22. siječnja 1993. u 7,05 sati i trajala je 10-ak minuta. Postrojbe HV-a napale su istodobno u više smjerova potiskujući neprijateljske snage prema Zemuniku, prometnicom Zadar-Maslenica prema Benkovcu, uz obalu prema Rovanskoj i dalje prema Obrovcu, ovladavajući dominantnim visovima na Velebitu.

Glavni ciljevi operacije ostvareni napadima postignuti su već nakon 72 sata, ali zbog pritiska međunarodne zajednice i prijetnji sankcijama 25. siječnja je zaustavljen napredovanje OSRH nadomak Obrovca i Benkovca.

To su srpske snage iskoristile da se pribiju, dovuku pojačanja i izvedu protunapad, pa su snažnije borbe za dostignute crte potrajale još 2-3 dana.

Dostignuta bojišnica nakon operacije Maslenica bila je: Sv. Rok - Šilovići - Vučja draga - M. Bobija tt 520 - Parjevačka glava - Kanjonom Zrmanje - Narandžići - Baturi - Sv. Martin - Barabe - Buterini - Mađorija - Pozderi - Kašić - tt 145 - Drage - Vlaka tt 95 - Brdine - Gradina - D.Zemunik - Jabuka tt 90 - Ražovljeva glava tt 165 - Mastelje - M. Blato...

Tijekom službenog trajanja operacije Maslenica od 22. do 25. siječnja 1993. poginulo je 13 hrvatskih branitelja. U sljedeća dva dana intenzivnih borbi s neprijateljem, koji je pokušavao vratiti izgubljena područja, 26. i 27. siječnja poginulo je još šest hrvatskih branitelja. U snažnim topničko-raketnim i tenkovskim, a povremeno i pješačko-diverzantskim neprijateljskim napadima koji su uslijedili odmah nakon Maslenice i bili učestali sve do svibnja 1993. godine, do 31. ožujka 1993. broj poginulih hrvatskih branitelja popeo se na 127. Procjenjuje su da su srpske snage imale gubitke od 490 poginulih pripadnika.

Operacijom Maslenica potvrdila se i dokazala hrvatska spremnost, odlučnost i potrebbi stupanj organiziranosti Oružanih snaga za oslobođenje privremeno okupiranih područja vojnim putem. ■

Opširnije o vojno-redarstvenoj operaciji Maslenica pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Petnaesta obljetnica operacije Peruča

Sprječena katastrofa

U neplaniranoj akciji postrojbe HV-a snažnim protunapadom, za svega nekoliko sati, protjerale su neprijateljske snage s brane Peruča sprječavajući katastrofu koja bi nastala izljevanjem vodenog vala iz Peručkog jezera

Petar ŠKORIĆ

Srpske snage predvodene ratnim zločincem Ratkom Mladićem 17. rujna 1991. okupirale su i zauzele branu Peruča prijeteći njezinim miniranjem i urušavanjem. Nakon što su došle snage UNPROFOR-a i preuzele tzv. „ružičastu zonu“ protivničke snage su se povukle 10 km od crte razdvajanja, a pripadnici UN-a rasporedili su se na samoj hidroelektrani što je smanjilo opasnost od neprijateljskog djelovanja i prijetnji urušavanjem brane.

Potpuno neplanirano, završetkom operacije Maslenica, na sinjskoj bojišnici izvedena je oslobodilačka akcija HV-a na brani Peruča čime je konačno otklonjena prijetnja srpske vojske o rušenju brane i potapanju brojnih naselja u slivu Cetine što bi ugrozilo desetke tisuća ljudi i njihovu imovinu. Akciju su 27. siječnja isprovocirali pokreti i prijetnje neprijateljskih snaga da će u znak odmazde zbog pretrpljenih gubitaka u akciji Maslenica srušiti branu Peruča. Izvidnici HV-a uočili su grupiranje neprijateljskih snaga u selima Potravlje i Satrić, nakon čega se odmah izdaje zapovijed o podizanju bojne spremnosti na najvišu razinu i pripremi za bojna djelovanja. Cilj napada HV-a bio je oslobođiti branu i širi prostor brane HE Peruča, otkloniti opasnost i sprječiti katastrofalne posljedice vodenog vala iz Peručkog jezera u slučaju miniranja brane, te zauzeti dominantne visove na Svilaji kako bi se otklonila ugroza neprijatelja u širem području Sinja.

Tijekom popodneva 27. siječnja srpske paravojne postrojbe upale su na prostor Peruče odakle su u 16,00 sati protjerale kenijske snage UNPROFOR-a i preuzele položaje na Alebića kuli. Zatim su srušili most koji je bio sastavni dio sustava brane s konačnom namjerom miniranja s 30 tona eksploziva i rušenja cijelokupne bra-

ne. Snage HV-a koje su bile raspoređene na tom području tijekom večeri se organiziraju. Zamisao operacije je bila iznenadnim i brzim napadnim djelovanjem posebno ustrojenih manjih snaga, potpomognutih topništвom i oklopniшtvom, nanjeti gubitke neprijatelju te zaposjeti ključne zemljišne objekte i obraniti ih od protunapada neprijatelja. U ranim jutarnjim satima postrojba UNPROFOR-a povukla se vozilima u Vrliku, a neprijateljske snage počele su dovlačiti teško topništvo na Babića brig i prostor oko brane Peruča.

Uz neznatna pojačanja pristigla tijekom noći, ujutro 28. siječnja snage HV-a sprječavaju neprijateljski pokušaj pješačkog probora prema Biteliću. U 10,15 sati srpske snage aktiviraju eksploziv postavljen u nadzornoj galeriji brane namjeravajući njezinim rušenjem stvoriti veliki vodeni val (460 do 500 milijuna prostornih metara) koji bi potopio sve što se nalazi u donjem toku rijeke Cetine. Naboji su eksplodirali ali brana, unatoč teškim oštećenjima, nije popustila što je sprječilo katastrofu velikih razmjera.

Odmah nakon detonacije postrojbe HV-a su krenule u napadna djelovanja i ubrzo su ovladale kompletnim područjem oko brane Peruča, te izbile na planiranu crtu: Umac tt1120-Gornji Kunci - Babića brig tt 507. Po dostignutoj crti brzom i učinkovitom dvodnevnom intervencijom utvrđivanja i sanacije oštećenja brane Peruča

■ Srpske snage aktivirale su eksploziv postavljen u nadzornoj galeriji brane. Naboji su eksplodirali ali brana, unatoč teškim oštećenjima, nije popustila

sa svim snagama, sprječena je katastrofa koju bi prouzročilo izljevanje vodenog vala iz Peručkog jezera.

Tijekom izvođenja napadnih djelovanja omjer snaga u ljudstvu je bio 2:1 u korist naših snaga, dok je odnos u topništvu i oklopništvu bio gotovo izjednačen 1:1 s malom prednošću na strani neprijatelja. U izvedbi operacije Peruča angažirani su pripadnici 16. domobranske pukovnije, interventne skupine iz 126. brigade i protuoklopna skupina iz 141. brigade, pripadnici SOOV-a Sinj i VP. Tijekom operacije Peruča život je izgubio Ante Buljan, pripadnik 16 dp, a trojica pripadnika HV-a su ranjena. Zarobljena tehnika je bila jedan PZT 20/3 s većom količinom streljiva, tri MB 82 mm s dvadesetak sanduka mina, sredstva za POB, jedno m/v, te veća količina pješačkog naoružanja i streljiva. ■

Zaštitni zid

UN-ovi dužnosnici odlučili su da trebamo dodatni element sigurnosti, a bar nje danas nikome nije previše. Jedna od najvidljivijih promjena je podizanje zaštitnog zida, više od 3 m, te postavljanje brojnih rasvjetnih stupova i pojačavanje žičane ograde oko naših postaja...

Iz Zapadne Sahare Darko JURIĆ

Početak mog zapovijedanja našom postajom u Tifaritiju, a i Protićevog na njegovoj postaji Birhlalu (bojnik Goran Protić postao je zapovjednik tog TS-a početkom prosinca) poklopio se s mnogim promjenama na promatračkim postajama iako ih mi nismo inicirali, a nešto posebno ni poželjeli.

Jedna od najvidljivijih promjena je podizanje zaštitnog zida, više od 3 m, te postavljanje brojnih rasvjetnih stupova i pojačavanje žičane ograde oko naših postaja. Ti radovi i vizualne promjene znače zapravo da osim tog zaštitnog prstena/ogrtača ništa drugo ne bude vidljivo. Ukupan dojam vodi vas prema doživljavanju strogo čuvanog zatvora, pa posebno neću isticati nijedan detalj jer je sve toliko odbojno zbog svoje monotonije i potpunog odudaranja od našeg okruženja, pa smo svi pomalo tužni. Osim toga, ogradići se od okoline nama, zapovjednicima, svakako ne predstavlja dobar *image* u budućnosti kod domaće populacije. Kažem u budućnosti jer oni su sad vrlo zadovoljni s obzirom na to da su na ovim radovima brojni Saharawi mladići našli teško dostupno zaposlenje u pustinji.

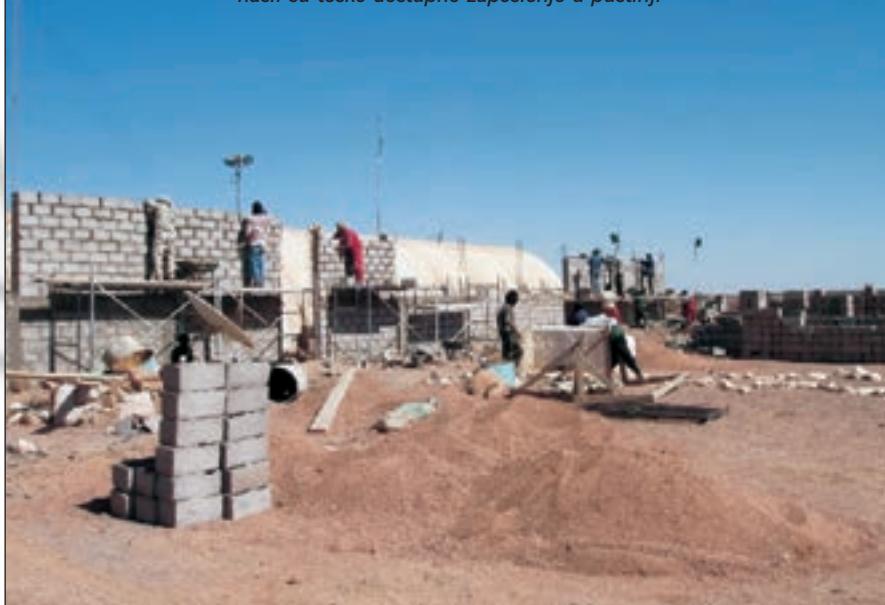
Kažu kako je glavni izvođač imao teškoća u traženju dovoljnog broja sposobnih majstora i pomoćnih radnika za preuzete poslove. I kad je okupio dovoljan broj radnika pojавio se drugi problem, kratki vremenski rokovi. Kvaliteta i brzina teško mogu zajedno, ako nije riječ o atletici, pa je za jednu noć, uz vjetar jakosti oko 20 čvorova (puše ovdje ponekad i do 40, samo da znate, pa prepostavite što još sve može biti), cijela istočna stra-

vu i svi jednako odgovorni za posljedice. Ja, neutralan, a uključen, dobromanjerno ih upozoravam na pogreške a u sebi mislim da je bilo malo više praktičnog iskustva na obje strane ne bi im štetilo.

Što se tiče nas promatrača na TS-u, koji smo tu već dovoljno dugo vremena, odavno smo se naviknuli na žičanu ogradi, uz svu negativnost koju budi u čovjeku koji živi iznjene zatvorene strane, jer si svejedno kroz nju mogao gledati i vidjeti daleko.

Sada, možeš gledati samo u nebo ako želiš dokučiti nešto što ti je stvarno daleko. Moja promatračka postaja Tifariti mi se nekako smanjila i ohladila (ovo zadnje će dobro doći sljedeće ljeto jer ostajem ovdje baš do tog doba) ili sam to i ja poprimio navike Saharawi populacije da se krećem u širokom području

Iako se zaštitni zid nikako nije uklapao u okoliš, na ovim radovima brojni Saharawi mladići našli su teško dostupno zaposlenje u pustinji

na zida na mom TS-u, poput lego kockica, završila u našem "dvorištu".

Izvjestio sam nadređene i odgovorne te pošto su došli pokušao sam im objasniti u čemu stalno grijese. Glavni izvođač se tužio na projekt i vjetar, projektant je upozoravao na nepotrebnu brzinu i nedosljednost u fazama zidanja, te su svi bili u pra-

i osjećam se uvijek slobodno. Pričam s Protićem i čujem kako dijelimo iste osjećaje prema ovim novinama. Bilo kako bilo, UN-ovi su dužnosnici odlučili da trebamo taj dodatni element sigurnosti, a bar nje danas nikome nije previše, pa će nastojati što prije zavoljeti naš novi "pogled" prema vani. ■

Drugi HRV OMLT u misiji ISAF u Afganistanu

Pustolovina je počela

Ovdje na sjeveru svi znaju kako izgleda hrvatska zastava, djeca s osmijehom na licu pozdravljaju nas na ulicama a svi znamo da djeca ne znaju glumiti i lagati. Američki, njemački, mađarski i drugi vojnici ne prođu kraj nas a da nas ne pozdrave s osmijehom. Uskoro počinjemo s mentoriranjem Afganistanske narodne armije koje s nestrpljenjem očekujemo. Pomagati i učiti nekoga za sve nas pripadnike OSRH u takvoj jednoj misiji veliki je izazov...

Zdravko MILOŠEVIĆ

Ukrcaj u avion za Afganistan

Putovanje 2. HRV OMLT-a počelo je sa zagrebačke zračne luke gdje nas je čekao zrakoplov C-17 američkih zračnih snaga koji nas je dovezao u Kirgistan. Za nekoliko sati leta stigli smo u američku NATO bazu Manas u Kirgistanu, gdje smo boravili jedan dan koji ćemo pamtitи по изврсном gostoprимstvu naših američkih domaćina.

Imali smo sve na usluzi: od šopinga po PX-ovima i ostalim buticima do restorana koji je na usluzi cijelu noć i nešto nalik na bar za opuštanje i druženje.

Idući dan krenuli smo put Afganistana koji je trajao ne-puna dva sata leta do zračne luke Mazzar-e-Sharif, kraj njemačke baze Marrmal u kojoj je smješten hrvatski INF TF koji daje osiguranje te baze.

Na iskrcaju na pisti dočekala nas je prethodnica 2. HRV OMLT-a zajedno sa zapovjednikom HRV kontingenta brigadirom Nevenom Cugeljom te pripadnicima 1. HRV OMLT-a spremni na povratak u Hrvatsku.

Sa znatiželjom, ali i malom tremom čekali smo izlazak sa zračne luke i put u bazu. Prvi dojmovi ostavljaju čovjeka bez daha. Goleme planine u okolini, visine više od 3000 metara sa snježnim vrhovima, a u zelenkastoj dolini grad obasjan suncem i dnevnom zimskom temperaturom

do 25°C. U zračnoj luci smo preuzeли opremu i zaputili se u američki kamp izvan MeS-a (popularni naziv za Mazzar-e-Sharif) koji se zove Mike Spann i nosi ime prvog poginulog američkog vojnika u Afganistanu. Preuzeли smo boravišne prostorije od naših prethodnika i brzo se upoznali s domaćinima i svim objektima. Sada sam se i na svoje oči (uši) uvjerio u mišljenje koje o nama Hrvatima imaju druge nacije i afganistanski narod.

Ovdje na sjeveru svi znaju kako izgleda hrvatska zastava, djeca s osmijehom na licu pozdravljaju nas na ulicama, a svi znamo da djeca ne znaju glumiti i lagati. Američki, njemački, mađarski i drugi vojnici ne prođu kraj nas a da nas ne pozdrave s osmijehom. Sve to možemo zahvaliti našim prethodnicima koji su sa svima bili uljudni pokazujući

prema svima poštovanje a to svatko cijeni, a pogotovo jedan napačeni narod. Kažu da nitko nije toliko siromašan da ne može podariti jedan osmijeh, a nitko nije toliko bogat da ne može osmijeh primiti!

Želim ovom prigodom pohvaliti i zahvaliti 1. OMLT-u što nam je svojim ponašanjem i radom olakšao našu misiju idućih pola godine i omogućio

Doček prethodnice

Na putu između baza

nam da nam sva vrata budu otvorena! Drugi HRV OMLT će svojim radom i trudom nastojati održati takvu razinu profesionalnosti i susretljivosti i predstavljati našu Hrvatsku vojsku i

dalje onaku kakva jest, ponosna, profesionalna i u svakom trenutku spremna pomoći! Uskoro počinjemo s mentoriranjem ANA-e (Afganistanske narodne armije) koje s nestrpljenjem očekujemo. Pomagati i učiti nekoga za sve nas pripadnike OSRH u takvoj jednoj misiji veliki je izazov. ■

Materijalno središte ZzL-a

Znanje i iskustvo glavni preduvjeti za rad u Središtu

Temeljna zadaća Materijalnog središta je organiziranje logističke potpore OSRH u cjelokupnom spektru operacija, osobito opskrbi, održavanju i prometu te je u skladu s postavljenom zadaćom i ustrojeno. "Naša budućnost je Bojna za opću logističku potporu koja bi trebala biti sposobljena za pružanje logističke potpore našim postrojbama bez obzira na to gdje se one nalaze", ističe načelnik brigadir Zmago Kerec te napominje kako je izrada njezinog ustroja u završnoj fazi, a i nju će činiti iskusni ljudi koji imaju dosta predznanja da mogu brzo donositi valjane odluke

Leida PARLOV, snimila Mirela DASOVIĆ

Kvalitetna i pravodobna logistička potpora od presudnog je značenja za nesmetano i učinkovito funkcioniranje postrojbi OSRH kako u zemlji, tako i u inozemstvu. Ta važna zadaća povjerena je Zapovjedništvu za logistiku, krovnoj logističkoj cjelini unutar OSRH. ZzL je odgovoran za ekonomičnu i učinkovitu operacionalizaciju logističke potpore OS-a. Široki spektar poslova kojim se bavi uvjetovao je njegov heterogeni sastav i po organizaciji i po strukturi ustrojenih cjelina. Jedna od njegovih ustrojenih cjelina i to ona koja je zadužena za organizaciju logističke potpore OSRH na strategijskoj razini je Materijalno središte.

Materijalno središte se počelo ustrojavati potkraj 2002., a u sadašnjoj organizaciji i ustroju s radom je započelo u travnju 2003.

"Materijalno središte je planska, organizacijska, naloga-davna i nadzorna ustrojba cjelina ZzL-a ovlaštena za provedbu zadaća logističke potpore OSRH i koja je u strukovnom smislu nalogodavna provedbenim postrojbama ZzL-a", kazao je brigadir mr. sc. Zmago Kerec, dipl. ing. strojarstva, načelnik Materijalnog središta čije bogato iskustvo i znanje iz područja logistike zasigurno uvelike pridonosi uspješnom radu Središta.

Temeljna zadaća Materijalnog središta je, pojašnjava brigadir, organiziranje logističke potpore OSRH u cjelokupnom spektru operacija, osobito opskrbi, održavanju i prometu te je u skladu s postavljenom zadaćom i ustrojeno.

Iako je riječ o relativno mladoj ustrojbenoj cjelini brigadir Kerec ističe kako u Središtu rade vrlo iskusni djelatnici lo-

gistike koji su iskustvo stjecali tijekom Domovinskog rata u najtežim uvjetima razvoja i ustrojavanja Hrvatske vojske.

"Znanje i iskustvo glavni su preduvjeti za rad u Središtu. Svi naši djelatnici imaju bogato iskustvo i odgovarajuće obrazovanje što im je potrebno da mogu brzo donositi odluke što je u logistici od posebnog značenja. S obzirom na zadaće koje mi obavljamo kod nas nema vremena za obuku i učenje. Svi koji ovdje dođu moraju se odmah uključiti u rad, a potrebna dodatna znanja stječu se tijekom izvršenja zadaća."

Dovoljno je nabrojiti samo neke od zadaća pojedinih odjela pa da se odmah vidi o kojem je opseg posla i kompleksnosti zadaća riječ. Tako su, objašnjava brigadir Kerec, u ovlasti opskrbe svi poslovi vezani uz organizaciju prijama, skladištenja i distribucije materijalnih sredstava svih klasa postrojbama OS RH kao i izrada dvomjesečnih planova i naručivanja. U ovlasti održavanja je organizacija uporabe kapaciteta ZzL-a za potrebe održavanja poglavito borbenih sustava svih grana OS-a na III. razini, te isporučiti II., a vrlo često i I. razini održavanja u zemlji i MVO-a. Uz to, u ovlasti održavanja je i angažiranje usluga održavanja u gospodarskim kapacitetima RH i u inozemstvu te nabava pričuvnih dijelova, potrošnog i repro-materijala za potrebe održavanja MS-a u postrojbama ZzL-a. Kontrola usluga održavanja i nabavljenih pričuvnih dijelova, a sve kako bi se osiguralo jamstvo da nabavljena sredstva odgovaraju zahtjevanoj kvaliteti za potrebe postrojbi OSRH, je također u ovlasti MtSr-a. Za izradu programskih paketa za informatičko praćenje stanja zali-

ha u postrojbama ZzL-a, praćenje utroška finansijskih sredstava MtSr-a, što su samo neke od zadaća informatičke potpore, brine cjelina ovlaštena za informatičku potporu u MtSr-u. U ovlasti prometne potpore je organiziranje, planiranje i koordinacija prometne potpore postrojbi OSRH na strategijskoj razini što je jedna od najodgovornijih i najzahtjevnijih zadaća MtSr-a. Posebna važnost u organizaciji prometne potpore ističe se planiranje i provedba transporta za naše postrojbe koje sudjeluju u međunarodnim mirovnim misijama. Naravno tu se prije svega misli na transportnu potporu našim postrojbama koje su angažirane u misiji ISAF u Afganistanu.

Pokazujući na veliku važnost koju ima strategijski transport ljudi, opreme i materijalno-tehničkih sredstava u mirovnim operacijama, brigadir Kerec je napomenuo kako je to i vrlo odgovorna i zahtjevna zadaća.

Opskrba postrojbi u Afganistanu - prioritetna zadaća

"Transportna potpora mirovnim operacijama zahtijeva koordinaciju i suradnju svih zemalja sudionica misije i to uz primjenu NATO procedura i propisa", kaže brigadir Kerec te dodaje kako se za provedbu te zadaće ne rabe samo transportni kapaciteti OSRH nego i iz inozemstva. U tu svrhu je MtSr-u ZzL-a dodijeljena i funkcija Središta za koordinaciju kretanja, poznata u NATO terminologiji kao NMCC - National Movement Coordination Centre. Jedna od glavnih zadaća je organizacija, koordinacija i nadzor planova razmještaja snaga u odlasku i povratku iz misije, kao i transporta u potpori opskrbe postrojbi OSRH za vrijeme združenih vježbi i operacija u skladu sa smjernicama GS OS RH i zahtjevima NATO zapovjednika. Opskrba postrojbi u Afganistanu obavlja se pri odlasku kontingenta i u pravilu još jednom tijekom njegovog boravka u misiji i to, kaže brigadir Kerec, prvenstveno radi opskrbe pričuvnim dijelovima. Ta će zadaća i u buduće ostati jedna od prioritetnih, a djelatnici Materijalnog središta, ističe, već je rutinski obavljaju. No, uz to što su angažirani na osiguranju logističke potpore za naše vojnike u misiji ISAF u Afganistanu pripadnici Središta i aktivno sudjeluju u toj međunarodnoj operaciji.

Prema riječima brigadira Kereca u Afganistanu se načelno nalazi jedan djelatnik Središta, a na razini ZzL-a nekoliko djelatnika koji su dio nacionalnog logističkog elementa. Ali, ne misli se stati na tome. "Naša budućnost je Bojna za opću logističku potporu koja bi trebala biti osposobljena za pružanje logističke potpore našim postrojbama bez obzira na to gdje se one nalaze", ističe brigadir Kerec te napominje kako je izrada njezinog ustroja u završnoj fazi, a i nju će činiti iskusni ljudi koji imaju mnogo predznanja da mogu brzo donositi valjane odluke.

Uz angažman u Afganistanu Materijalno središte je aktivno uključeno i u provedbu partnerskih ciljeva koji su u ovlasti Uprave za logistiku GSOS-a na koju je Središte vezano u strukovnom smislu. Jedan od partnerskih ciljeva na

kojem se trenutačno najintenzivnije radi je, prema riječima brigadira Kereca koncept uporabe jedne vrste goriva, odnosno preuzimanje NATO goriva F 43. "Obavili smo ispitivanje naših vozila na to pogonsko sredstvo, a razvijamo i vlastite kapacitete za njegovo čuvanje", kazao je brigadir Kerec. Partnerski cilj ADAMS je u potpunosti prenesen na ZzL, a provodi ga Odjel za promet MtSr-a. ADAMS je sustav za strategijsko planiranje transporta, a rabi se u razmjeni informacija između OSRH i NATO-a, u funkciji izrađivanja plana razmještaja snaga (NDDP - National Detail Deployment plan), za postrojbe koje se upućuju u međunarodne misije. S obzirom na važnost i ulogu koju logistika ima u OS-u ovo će Središte u kojem je, prema riječima brigadira Kereca, koncentrirano upravljanje sustavom logistike i u kojem se prati stanje svih sredstava potrebnih za nesmetano funkcioniranje sustava u budućnosti dobiti još više na važnosti.

Prema strateškim dokumentima kojima se definira daljnji razvoj naših Oružanih snaga ono bi trebalo postati Logističko operativno središte koje bi se bavilo upravljanjem logističkim procesima u OSRH. Neke od temeljnih zadaća Logističko-operativnog središta bile bi, uz upravljanje opskrbom materijala svih klasa, i upravljanje održavanjem TMS-a u OS RH u svim stupnjevima i razvijanje nove logističke funkcije, uspostavljanje i održavanje jedinstvenog logističkog sustava izvješćivanja i koordiniranje i upravljanje kretanjem svih vojnih snaga na teritoriju RH i izvan njega. To je prema riječima brigadira potpuno očekivano. Naime, Materijalno središte ne prati samo stanje materijalnih sredstava nego i logističke procese jer, napominje Kerec, definicija rada samog ZzL-a proizlazi iz činjenice da je logistika znanost. "Logistika je znanost, a znanost je skup sustavnih i argumentiranih znanja koja preko iskustvenih činjenica, razmišljanjem, izvode zaključke za trenutačno funkcioniranje i koje omogućavaju predviđanje budućih događaja i maksimalnu učinkovitost ljudske prakse", zaključio je načelnik MtSr-a, napomenuvši da je upravo ta definicija vodilja u radu ZzL-a pa samim time i Materijalnog središta. ■

S obzirom na važnost i ulogu koju logistika ima u OS-u ovo će Središte, prema riječima brigadira Kereca, u budućnosti dobiti još više na važnosti

Proveden prvi ovogodišnji tečaj razvoja temeljnih sposobnosti vođenja

Cilj - prepoznati vođu

Uspješno završen tečaj razvoja temeljnih sposobnosti vođenja jedan je od uvjeta za početak razvoja dočasničke karijere. Prvi ovogodišnji TRTSV završilo je svih 41 polaznika, a najbolji među njima bio je razvodnik Josip Filipović

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

U Dočasničkoj školi u Jastrebarskom od 15. siječnja do 10. veljače provodio se prvi ovogodišnji tečaj razvoja temeljnih sposobnosti vođenja (TRTSV). Riječ je o tečaju na kojem vojnici usvajaju i usavršavaju znanja i vještine koje su im potrebne za dobivanje prvog dočasničkog čina skupnika, a samim time i za početak razvoja dočasničke karijere. TRTSV je selekcijskog karaktera, a polaznici da bi pristupili tečaju moraju prethodno zadovoljiti ulazna testiranja iz motorike. Upravo stoga za uspješno sudjelovanje na TRTSV-u od velike su važnosti i dobre pripreme polaznika u nijihovim matičnim postrojbama. "Cilj TRTSV-a je prepoznati vođu" kazao je stožerni narednik Marijan Majsak voditelj tog desetog po redu TRTSV-a (prvi je proveden u ožujku 2005. godine) na kojem je bio 41 polaznik iz postrojbi HKoV-a. Tijekom 24 radna dana (uključujući i subote) kombinirajući teoriju i praksu, polaznici su radeći i po četrnaest sati dnevno između ostalog uvježbavali tehnike i formacije kretanja, posjedanje očekujućeg područja, postavljanje zasjeda, diverzantska djelovanja, prelazak preko opasnih područja i minskog polja, pružanje prve pomoći...

"Eugen Kvaternik" u Slunju i tijekom koje se znanje polaznika provjeravalo iz sedam radnih točaka.

U nastavi je sudjelovalo deset instruktora iz HKoV-a i Dočasničke škole koji su cijelo vrijeme pratili i ocjenjivali rad polaznika. A prema riječima jednog od instruktora narednika Zorana Kušenića ocjenjivalo se

baš sve od pokazanog teoretskog znanja, praktičnog rada na terenu do poнаšanja, zalaganja, vojničkog izgleda.... Među instruktorma bili su i oni koji su završili i neke od inozemnih tečaja iskustva s kojih su im dodatno pomogla u provođenju nastave. Jedan od njih je i desetnik Robert Mike Jurkovac koji je tečaj ocijenio zahtjevnim, ali i napomenuo kako upravo u najtežim situacijama do izražaja dolaze prave kvalitete polaznika. Na naše pi-

tanje jesu li četiri tjedna dovoljna da se prepozna vođa desetnik Jurkovac je odgovorio potvrđno te dodaš kako se razlike među polaznicima vide već nakon prvog tjedna.

Polaznicima tečaja diplome je na prigodnoj svečanosti koja je organizirana u Dočasničkoj školi u Jastrebarskom 10. veljače uručio načelnik Odjela nastave u dočasničkoj školi satnik Perica Stinčić. Svi polaznici iz ovog naraštaja uspješno su završili tečaj, a najbolji među njima bio je razvodnik Josip Filipović. "Tečaj je dobro zamislijen i znanja koja sam ovdje stekao mnogo će mi značiti u mojoj daljinjoj dočasničkoj karijeri." kazao je razvodnik Filipović te posebno pohvalio profesionalnost instruktora koji su im uspjeli dobro prenijeti svoja znanja. ■

Proslava 8. obljetnice ZIO HKoV-a

U velikoj dvorani Časničkog doma zagrebačke vojarne "Petar Zrinski" 9. je veljače svečano obilježena 8. obljetnica Zapovjedništva za izobrazbu i obuku Hrvatske kopnene vojske.

Proslavi je nazočilo stotinjak djelatnika Zapovjedništva i gostiju, među kojima izdvajamo generale OSRH Zvonka Peternela, Josipa Zvirotića i Franu Tomičića, kao i bivšeg zapovjednika ZIO-a brigadnog generala Josipa Stojkovića.

jednika ZIO-a umirovljenog brigadira Marijana Biškića.

Svečanost je počela kratkim pregledom povjesnice Zapovjedništva koje je počelo djelovati 9. veljače 1999. kao intergranska cjelina, a 2002. zaživio je aktualni ustroj i naziv, koji je nazočnima predstavljen i detaljnije. Usljedio je govor domaćina, zapovjednika ZIO-a brigadnog generala Josipa Stojkovića. General se s ponosom i priznanjem djelatnicima osvrnuo na sve uspješne rezultate koje je Zapovjedništvo postiglo u izobrazbi i obuci vojnika, dočasnika i časnika, dajući osobit naglasak na prethodnu godinu, u kojoj su i izrađeni novi nastavni planovi i programi za sve razine izobrazbe. "U njih su ugrađeni sadržaji kojima se pridonosi dalnjem ospozobljavanju časnika i dočasnika za

provedbu zadaća HKoV-a u sklopu preuzetih obveza u međunarodnoj vojnoj suradnji gdje su implementirane novousvojene doktrine HKoV-a koje podupiru partnerske ciljeve", rečao je general Stojković. Također, navedio je i dodatno poboljšanje uvjeta života i rada polaznika obuke kao i daljnje osvremenjivanje procesa obuke i izobrazbe.

Nakon govora, general Stojković je u društvu predstavnika HKoV-a brigadira Milana Maleša podijelio nagrade i pohvale najzaslužnijim djelatnicima Zapovjedništva. "Veliki finale" je, kao i obično u sličnim prilikama, pripao ugodnim notama Orkestra Hrvatske vojske.

D. VLAHOVIĆ

snimila Mirela DASOVIĆ

Tečaj radiokomunikacije u SMVO-u

Središte za međunarodne vojne operacije u suradnji sa Školom stranih jezika "Katarina Zrinska" provodi tečaj pod nazivom Radiokomunikacije u međunarodnim vojnim operacijama.

Na dvotjednom tečaju, koji se održava od 5. do 16. veljače u vojarni "Vitez Damir Martić" u Rakitju, sudjeluje 19 polaznika, a uz pripadnike hrvatskih Oružanih snaga među njima su i trojica časnika iz Makedonije te po jedan iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Finske, Kazahstana, Srbije i Ukrajine. Tečaj se provodi prema planu NATO-PzM tečajeva i u skladu s potpisanim Partnerskim ciljevima, među kojima je i uporaba radiouređaja u MVO, a cilj je ospozobiti polaznike za uporabu NATO radioprocedura i poboljšati njihovo znanje engleskog jezika na komunikacijskoj razini. Naime, upravo zbog toga je prije dvije godine došlo do spajanja dva tečaja u jedan te je ovo treći u kojemu se polaznici ospozobljavaju za radiokomunikaciju na engleskom jeziku, a drugi na međunarodnoj razini. Voditelj tečaja natporučnik Jadranko Čičmirko smatra da taj spoj struke i jezika ima goleme

prednosti u pripremama vojnika za sudjelovanje u mirovnim misijama te ističe da je tečaj namijenjen svim razine, bez obzira na rod, struku i čin, a zadovoljstvo organizacijom i provedbom tečaja izrazili su i neki od polaznika. Brigadir Blaž Beretin, zamjenik zapovjednika ZIO-a HRZ-a, tečaj smatra vrlo korisnim za snažanje u međunarodnom okruženju te vjeruje kako bi bilo dobro implemen-tirati ga u plan i program Dočasničke škole, kao i Temeljne časničke izobrazbe, ističući pritom da je nužan za sve razine. Bojnik Blažo Georgievski, načelnik Informatičkog sustava u Glavnom stožeru makedonske vojske, također je istaknuo važnost takvog tečaja, dodajući da će usvojeno znanje i vještine zajedno s kolegama implemen-tirati u izobrazbu i obuku makedonskih časnika koji se pri-premaju za mirovne misije. Stožerni časnik u ukrajinskoj mornarici kapetan fregate Volodymyr Zakharchenko istaknuo je važnost provedbe tečaja po NATO-ovim standardima, koje i Ukrajina nastoji dostići, te je

ujedno pohvalio organizatore i preda-vace, a jedina žena među polaznicima, nadnarednica Vera Ivezic, instrukturica u SMVO-u, također je izrazila zadovoljstvo provedbom tečaja, ističući prednost uvježbavanja engleskog jezika u međunarodnom okruženju te je u tom smislu i važno sudjelovanje polaznika iz raznih zemalja. Polaznici su ujedno izrazili zadovoljstvo uvjetima smještaja i prehrane, kao i organiziranim izletima tijekom viken-da, napominjući da su uz nove vještine stekli i nova poznanstva.

M. ALVIR

snimio T. BRANDT

Boxer za njemačku vojsku?

NJEMAČKA tvrtka Rheinmetall objavila je kako uskoro očekuje pozitivnu odluku njemačkog saveznog parlamenta, odnosno odbora za pročun kojom se osigurava 200 milijuna eura za nabavu višenamjenskih oklopnih vozila Boxer pogonske konfiguracije 8x8.

Vozilo Boxer rezultat je međunarodnog razvojnog programa MRAV kojeg su počeli Njemačka, Nizozemska i Velika Britanija. Britanci su se iz programa MRAV povukli, a Njemačka i Nizozemska su ga dovršile do razine spremnosti za serijsku proizvodnju.

Nizozemska je razmatrala odustajanje od Boxera, no ipak, ministarstvo obrane zaključilo je kako će nastaviti s nabavom pa je potkraj lipnja 2006. donesena odluka o nabavi 200 Boxera u pet inačica. Cijena nabave je 595 milijuna eura što u konačnici iznosi oko tri milijuna eura po vozilu. Troškovi tijekom

radnog vijeka u nizozemskoj vojsci, koji se procjenjuje na 30 godina, planirani su na razini 1,1 milijardu eura.

I njemačko ministarstvo obrane razmatra nabavu 200 Boxera, uz mogućnost dodatne nabave još 72 vozila u ambulantnoj inačici. Boxer bi u njemačkoj vojsci trebao zamijeniti razna postojeća zastarjela vozi-

la. Glavne su mu značajke dobra pokretljivost, izdržljivost i modularnost. Upravo je modularnost bitan element koji bi trebao jamčiti uspješnost Boxera. Konstruiran je tako da se na temeljno podvozje jednostavno dodaju specijalizirani moduli kako bi se Boxer prilagodio raznim zadaćama.

M. PETROVIĆ

Novi radari i projektili za pakistanske Falcone

AMERIČKA tvrtka Northrop Grumman Electronic Systems početkom siječnja objavila je kako je sklopila ugovor u iznosu od 49,75 milijuna dolara, na temelju kojeg je obvezna isporučiti 52 avionska radara za potrebe ugradnje na pakistanske borbene avione F-16. Proizvodnja i isporuka radara AN/APG-68(V)9 treba biti okončana do svibnja 2010. Ta pakistanska narudžba dio je programa opremanja i

modernizacije pakistanskog ratnog zrakoplovstva, vrijednog 5,1 milijardi američkih dolara. U sklopu tog programa Pakistan nabavlja 18 novih aviona F-16C/D Block 50/52, odnosno obaviti će modernizaciju svojih

prije nabavljenih aviona F-16A/B Block 15. Tako će od 52 naručena radara njih 18 biti ugrađeno u nove avione, dok će se sa ostalih 34 rada ra obaviti modernizacija starih pakistanskih Falcona.

Radar AN/APG-68(V)9 je jedan od najnaprednijih koji se ugrađuju na avione F-16, a u odnosu na njega napredniji je samo radar AN/APG-80/81 AESA kakav se ugrađuje na F-16C/D Block 60. SAR radari

AN/APG-68(V)9 visoke razlučivosti omogućavaju znatno poboljšanje preciznosti napada na zemaljske ciljeve, te imaju znatno veći domet pri zahvatu ciljeva u zračnoj borbi, uz veću operativnu pouzdanost i znatno manje operativne troškove. Dosad je na temelju narudžbi osam zemalja proizvedeno više od 450 rada ra AN/APG-68(V)9, koji su ugrađivani na nove avione ili su bili dio modernizacije starijih inačica Falcona.

Uz radare, Pakistan je sklopio 284 milijuna dolara težak ugovor kojim će nabaviti nove projektile zrak-zrak za svoje Falcone. Tako je naručeno 500 projektila AIM-120 AMRAAM (što se smatra dosad najvećom pojedinačnom narudžbom tog projektila uopće) i 200 projektila zrak-zrak AIM-9M Sidewinder. Isporuka naručenih projektila treba početi tijekom 2008., i završiti do 2011.

I. SKENDEROVIC

UAE kupuju Iguanu?

BELGIJSKA tvrtka Sabiex International, inače dio koncerna Sofema Group, pregovara s Ujedinjenim Arapskim Emiratima o mogućoj prodaji oklopog vozila Iguana FV4-270 pogonske konfiguracije 4x4. Vojska UAE ima potrebu za stotinjak vozila takve kategorije, a tvrtka je s lokalnom tvrtkom dogovorila marketinški nastup na tom tržištu i moguću lokalnu proizvodnju u slučaju kupnje.

Inače, strategija nastupa na stranim tržištima tvrtke Sabiex prigodom prodaje Iguane je traženje lokalnog partnera i organiziranje proizvodnje u državi-kupcu. Navode kako je pri dizajniranju i razvoju Iguane mogućnost lokalne proizvodnje bio jedan od glavnih zahtjeva. Zato tvrtka na svakom potencijalnom tržištu nastoji pronaći pouz-

danog partnera koji će preuzeti proizvodnju i obrađu tržišta prije i nakon prodaje.

Iguana je do sad razvijena u tri inačice, temeljna

FV4-270 (za kakvu interes pokazuje UAE), amfibijska FV-270A te pojačana FV4-290 MPV s poboljšanom protuminskom zaštitom. Sabiex je razvio Iguanu kao privatni projekt finansiran vlastitim sredstvima, a namijenjena je ponajprije izvozu. Može se konfigurirati za razne zadaće, od oklopog transportera preko nosača raznih oružnih sustava pa do specijalizirane izvidničke platforme

opremljene naprednim senzorima.

Kako bi se smanjila cijena na Iguani rabe se, gdje god je moguće, komercijalne komponente. Masa vozila je 8,5 tona, a nosivost 2,5 tona. Pogoni je turbodizelski motor MTU snage 160 kW, ima poseban multi-link hidropneumatski ovjes s podešivim oprugama kako bi se postigla što bolja terenska prohodnost.

M. PETROVIĆ

Indija i Rusija kreću u razvoj MRTA

svih testiranja aviona i sustava na njemu, dok će se sklapanje aviona (prototipa i producijske serije) obavljati u indijskom Kanpuru.

Prema inicijalnim i šturmim tehničkim odrednicama MRTA bi trebao biti 60 tona težak transporter, koji u svom transportnom dijelu može povesti do 100 vojnika s opremom, odnosno ukupno bi mogao nositi "korisnog tereta" između 18 500 i 20 000 kg. S obzirom na to kako drugih pojedinosti vezanih uz projekt nema, na Zapadu su se pojavele brojne pretpostavke, posebice oko temeljnog motiva, odnosno cilja cijelog projekta. S jedne strane pretpostavlja se kako bi MRTA trebao biti zamjena za ruske transportere An-12 i Il-76, s druge strane dosta se špekulira i oko njegovih izvoznih potencijala. Pritom se MRTA uspoređuje s A400M i C-130J, njihovim dimenzijama te tehničko-taktičkim odlikama. Mogu se naći i napisи како MRTA, na temelju nekoliko skica koje su puštene u javnost, svojim dizaj-

nom dosta sliči američkom projektu AMST (Advanced Medium STOL Transport), koji je napušten tijekom sedamdesetih godina prošlog stoljeća, a svoje prijedloge tada su dali Boeing sa YC-14 i McDonnell Douglas sa YC-15. Također, određeni skeptici navode i dvojbu može li MRTA projekt u konačnici pribaviti sve potrebne ICAO (International Civil Aviation Organization) certifikate, mada pritom ne treba smetnuti s uma rusku uspješnu suradnju s Eurocopterom i Boeingom pri razvoju i modernizaciji transportnog helikoptera Mi-38, odnosno transportnog aviona An-72, koje svakako treba svrstatи u zrakoplove nove generacije. Završetak razvoja MRTA očekuje između 2015. i 2020. godine. U konačnici Indija kani naručiti 45 MRTA aviona, dok se s druge strane navodi kako bi Rusija mogla naručiti do 100 aviona, koji bi bili proizvedeni za ruske oružane snage ali i za razne civilne kompanije.

I. SKENDEROVIC

KRAJEM prosinca prošle godine indijska tvrtka Hindustan Aeronautics i ruska tvrtka Irkut Corporation sklopile su "joint venture" sporazum oko zajedničkog ulaganja u novi projekt višenamjenskog taktičkog transportnog aviona, koji zasad nosi oznaku MRTA (Multi Role Transport Aircraft). Sklopljenim sporazumom, koji se odnosi samo na predmetni projekt transportnog aviona, predviđeno je 50 postotno ulaganje sa sva-ke strane, indijske i ruske. Uz Irkut Corporation u projektu s ruske strane sudjelovat će i Iljušin dizajnerski ured, koji je zadužen za izradu dizajna aviona dok je Irkut Corporation nositelj razvojne faze, odnosno za-dužen za izradu prototipa i provedbu

Nova generacija oklopnih vozila

ŠVEDSKA uprava za obrambene nabave FMV sklopila je ugovor s tvrtkom BAE Systems Hagglunds o razvoju nove generacije vojnih vozila SEP. Vrijednost ugovora je oko 500 milijuna švedskih kruna. Inače, BAE Systems Hagglunds je švedska podružnica britanskog koncerna BAE Systems. Švedska vojska do 2014. planira u naoružanje uvesti novo oklopno vozilo SEP.

Ugovor o razvoju obuhvaća dva primjerka kotačne inačice pogonske konfiguracije 6x6 te dva gusjeničara. Obje će inačice biti u dvije temeljne konfiguracije, oklopni transporter i logističko vozilo.

SEP je zamišljen kao obitelj vozila za buduće snage. Moći će se prevoziti u transportnom avionu C-130 Hercules, korisniku će nuditi fleksibilnost i mogućnost budu-

ćeg razvoja i uvođenja novih mogućnosti.

Pogon vozila je napredni hibridni dizelsko-električni i omogućava bolju fleksibilnost i niže pogonske troškove tijekom radnog vijeka. Dizelsko-električni pogon još uvijek je u razvoju i nije dosegnuo svoju punu zrelost pa se očekuje kako će

razvoj do 2014. osigurati vrlo kvalitetan pogonski sustav. Dosad su prikazane prva inačica kotačnog vozila pogonske konfiguracije 6x6 te dvije inačice gusjeničnog vozila - prva i unaprijeđena inačica s boljim značajkama. Planira se i razvoj kotačne inačice u konfiguraciji 8x8.

M. PETROVIĆ

Largs Bay uskoro u službi britanske ratne mornarice

BRITANSKA kraljevska ratna mornarica nedavno je pokazala posljednji desantni brod klase Bay (LSD(A) - Landing Ship Dock (Auxiliary)) imena RFA Largs Bay, koji trenutačno prolazi primopredajna ispitivanja i probne vožnje prije nego što će ući u operativnu službu u drugom dijelu ove godine.

Desantni brod najveće istisnine više od 16 000 tona dvostruko je veći

od svojih prethodnika. Duljine gotovo 177 metara, Largs Bay može nositi dva helikoptera tipa Chinook i istodobno djelovati s trećim na sletnoj palubi koja se nalazi na krmenom dijelu broda. Brod nije opremljen kormilima, a manevarbilnost postiže pomoću specijalne vrste vijaka i pramčanih porivnika koji daju veliku stabilnost. RFA Largs Bay prvi je od četiri u novoj klasi Bay de-

santnih brodova. Njihova glavna zadaća bit će bliska potpora brodovima - desantnim transportnim dokovima (LPD - Landing Platform Dock) HMS Albion i HMS Bulwark te podrška nosaču helikoptera (LPH - Landing Platform Helicopter) HMS Ocean.

Desantni brod Largs Bay projektiran je u svrhu dostave vozila, trupa i oprema na obalu čak i kada nema dostupnih luka za iskrcaj. Doplov iznosi 8000 nautičkih milja pri brzini od 15 čvorova, a najveća postignuta brzina iznosi 18 čvorova. Na skladišnim palubama može nositi 32 tenka Challenger 2 kao i više od 350 potpuno opremljenih trupa, desantnih plovila te zaliha. Uvođenje brodova klase Bay u operativnu službu označava dovršenje programa zamjene desantnog brodovlja britanske mornarice te omogućuje bržu pre-raspodjelu većeg broja osoblja i opreme na kritične točke diljem svijeta.

M. PTIĆ GRŽELJ

Gradnja nove klase finskih brodova za protuminsku borbu

FINSKA ratna mornarica do-dijelila je talijanskoj brodograđevnoj tvrtki Intermarine po-sao gradnje i dostave opsež-nog paketa brodova za protu-minsku borbu. Vrijednost ugo-vora iznosi oko 244,8 milijuna eura, a projekt imena MCMV 2010 obuhvaća gradnju i dos-tavu tri broda za protuminsku borbu, informacijski sustav na-mijenjen protuminskoj borbi te servisni paket koji uključuje rezervne dijelove, specijalne alate i opremu za ispitivanje.

Trup brodova duljine 52,4 metra, širine 9,9 metara i gaza 3,1 metar bit će izrađen od staklom ojačanog poliestera (stakloplastike), a istisni-na pri najvećem opterećenju iznosit će 680 tona. U prednjem dijelu nadgrađa bit će smješten sveobuhvatan zapovjedno-upravljački sustav dok će se u središnjem dijelu nadgrađa i krmnom dijelu broda nalaziti sus-tav za otkrivanje mina te oprema za njihovo prikupljanje ili uništavanje.

Protuminski borbeni sustav temelji se na integriranom MCM sustavu tvrtke Atlas Elektronik koji obuhvaća šest konzolni zapovjedno-upravljački sustav te dodatnu operatorsku stanicu za paket hidrografske opre-me, integriranu navigacijsku opre-mu te SQS-12M širokopojasni so-nar ugrađen na trup broda.

Zahtjevni baltički operacijski uvjeti okoline naveli su Finsku ka raz-vitku sveobuhvatnog paketa protu-minske i hidrografske opreme pove-zane s podvodnim daljinski uprav-ljanim plovilom Double Eagle Mk II tvrtke Saab Underwater Systems, a koji je namijenjen identifikaciji i neutralizaciji mina. Kompatibilan je i sa Sea Fox podvodnim plovilom tvrtke Atlas Elektronik. Za pregled, nadzor i snimanje morskog dna, fin-ska mornarica rabit će jednako Hy-droid REMUS i Kongsberg Hugin 1000 autonomno podvodno plovilo koje podupire Kongsberg integrirani sustav istraživanja mina i hidro-grafski paket. Navedena oprema omogućit će potpunu protuminsku borbenu sposobnost koja kvalitativno nadilazi opremu smještenu na

trenutačnim brodovima za protuminsku borbu finske mornarice.

Dodatno, novim brodovima moći će se koristiti i druge vladine organizacije pri za-daćama nadzora, praćenja i zaštite kao što su snimanje morskog dna te potraga, identifikacija i uklanjanje podvodnih eksploziva. Brodovi će također biti EU i NATO operativni.

Svaki brod bit će opremljen s dva dizelska motora MTU

8V 396TE74K nemagnetskih zna-čajki, snage 1000 kW svaki, a pogonit će dva Voit Schneider cikloidna vijka za najviše 13 čvorova brzine. U fazi lova mina za pogon će se, umjesto dizelskih, rabiti tihi elek-trični motor. Brodograđevna tvrtka Intermarine gradiće i opremiti u većoj mjeri prva dva broda u brodo-gradilištima Sarzana i La Spezia, dok će treći brod biti djelomično opremljen u brodogradilištu Aker u Finskoj. Osim navedenog finskog brodogradilišta u procesu gradnje sudjelovat će više od 20 finskih iz-vodača. Transferom tehnologija bit će omogućeno lokalno održavanje, popravci i modernizacija brodova. Dostava prvog broda predviđena je za 2010. a posljednjeg u 2012.

M. PTIĆ GRŽELJ

Boeing počinje s isporukom grčkih Apachea

SREDINOM siječnja američka tvrtka Boeing objavila je kako počinje s isporukom borbenih helikoptera AH-64DHA Apache Longbow grčkom ratnom zrakoplovstvu. Riječ je o novoproizvedenim borbenim helikopterima i svi će biti isporučeni do kraja ove godine. Kupnju no-vih borbenih helikoptera Grčka je realizirala kombiniranim ugovorom, odnosno s jedne strane FMS (Fore-ign Military Sales) programom (iz-među Grčke i SAD-a) te s druge strane preko izravnog komercijal-

nog sporazuma s proiz-vođačem helikoptera tvrt-kojima Boeing. Novonabav-ljenim helikopterima Grčka će znatno osnažiti svoju flotu AH-64A Apa-chea, koji se u službi na-laze posljednjih desetak godina. Nove grčke Apache odlikuje niz po-boljšanja, poput veće preciznosti i dometa naoružanja, zatim poboljša-na operativnost helikoptera u svim vremenskim uvjetima, danju i noću, novi digitalni komunikacijski i navi-

gacijski sustavi te integriranje no-vih poboljšanih senzorskih sustava. Dosad je isporučeno više od 1600 borbenih helikoptera AH-64, odnosno dosad ih je naručilo jedanaest zemalja.

I. SKENDEROVIC

Suvremeno vučeno topništvo

Povijesno gledano slabost vučenog topništva, u usporedbi sa samovoznim sustavima, bila je u sporosti zauzimanja borbenih položaja te velikoj osjetljivosti na kontrabatiranje. Najnovija tehnološka rješenja djelomično su riješila taj problem te je većina suvremenih vučenih topova i haubica spremna za djelovanje ili napuštanje položaja za samo nekoliko minuta

— Pripremio Srećko RADOVIĆ —

Proizvođači rade na smanjenju mase i povećanju dometa svojih topničkih sustava kalibra 105 i 155 mm. Unatoč sve većem širenju samovoznih sustava vučeni su i dalje ostali popularni jer pružaju dvije velike prednosti. Prva je u njihovoj maloj masi. Laki topnički sustavi kalibra 105 mm, te neki noviji sustavi kalibra 155 mm (kao što je haubica BAE Systems Land Systems M777) mogu se prevoziti transportnim helikopterima kao što su UH-60 Black Hawk. Zbog toga su vučeni topnički sustavi odabir za snage za brzo djelovanje, zračno-transportne i amfibijske postrojbe. Topnički sustavi koje rabe savezničke snage u Afganistanu uglavnom

su u tu zemlju dopremljeni transportnim avionima, a na bojišta ih prevoze transportni helikopteri.

Druga velika prednost je u cijeni jer su vučeni topovi i haubice nešto puta jeftiniji od samovoznih. To je i te kako važno za gotovo sve vojske, posebno one koje nemaju snažne mehanizirane postrojbe.

Uporaba računalnih sustava za kontrolu paljbe bez problema osigura visoki postotak vjerojatnosti pogodanja cilja prvom granatom, što istodobno smanjuje vrijeme i utrošak streljiva potrebnog za ostvarenje učinka na cilju. Uvođenje topničkih sustava kalibra 155 mm i dužine cijevi 52 kalibra i streljiva povećanog dometa učinili su i od

vučenog topništva učinkovito oružje za kontrabatiranje neprijateljskog topništva. Jedini je problem ako i protivnik raspolaže sličnim sustavima i streljivom, ali i učinkovitim zapovjednim sustavom opremljenim radarom za otkrivanje i lociranje topničkih položaja i/ili izvidničkim bespilotnim letjelicama sposobnim prenositi podatke o ciljevima u realnom vremenu. U oba iračka rata, 1990-91. i 2003. američki su marinici rabili svoje vučene haubice M198 kalibra 155 mm znajući da iračke snage nemaju sposobnost učinkovitog kontrabatiranja. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Kratke strojnice Domovinskog rata

U zadnjem desetljeću XX. stoljeća, razdoblja u kojem je vođen naš Domovinski rat, kratke strojnice već odavno nisu bile vojničko oružje prve borbene crte, nego specijalizirano policijsko oružje, međutim odigrale su vrlo važnu ulogu osobito u početnom razdoblju rata

Marinko OGOREC

Domovinski rat počeo je kao tipični "asimetrični" sukob u kojem je hrvatska strana praktično bila goloruka i zbog čega je svaka "cijev" i svako sredstvo koje može izbacivati projektile itekako bilo dobro došlo. Asimetričnost rata u početnom razdoblju produkt je dugotrajnog procesa tijekom kojeg su sveobuhvatnim, pozorno i detaljno isplaniranim pripremama tadašnje JNA, uz intenzivnu psihološko-propagandnu aktivnost među srpskim pučanstvom u Hrvatskoj, jugo-generalima i državno-političko vodstvo Srbije svoje imperijalne težnje nastojali ostvariti po načelima strategije posrednog prilaženja. Istodobno, međunarodnoj javnosti se preko uglavnom provelikosrpski orienti-

rane jugoslavenske diplomacije (veći dio diplomatskog osoblja SFRJ bio je srpskog ili crnogorskog podrijetla - op.aut.) Hrvatska nastojala prezentirati kao secesionistički teritorij koji svojim otcjepljenjem od "matične zemlje" pokušava destabilizirati Jugoslaviju, a nakon toga oduzeti sva građanska i manjinska prava pučanstvu srpske nacionalnosti.

Psihološko-propagandna aktivnost usmjerenja prema srpskom pučanstvu u Hrvatskoj rezultirala je formiranjem naoružanih četničkih skupina u kriznim područjima, koje su uz pomoć specijalaca KOS-a nastojale aktivirati što veći broj srpskog življa u borbi protiv "ustaške vlasti". Uz obilnu materijalnu pomoć JNA i Srbije u naoružavanju i

opremi, te ubacivanjem dobrovoljačkih skupina iz Srbije koje su došle "pomoći ugroženoj srpskoj braći u pravednoj borbi za oslobođenje", ostvaren je relativno visoki postotak angažiranosti srpskog pučanstva u širenju pobune. Pritom, vodilo se računa o svakom detalju, uključujući i naoružavanje zastarjelim, trofejnim oružjem iz skladišta teritorijalne obrane i ratnih pričuva kako bi se stvorio privid "spontanosti oružanog ustanka" u kojeg je krenuo "ugroženi" srpski narod (detaljnije o tome u članku "Alternativno oružje" objavljenom u Hrvatskom vojniku br. 81 od 14. travnja 2006.). ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Avioni za elektroničko izviđanje

I nakon nestanka Varšavskog ugovora i Sovjetskog Saveza avioni za elektroničko izviđanje i dalje su zadržali svoju važnost. Nove krize i sukobi na Bliskom istoku i kriza oko Sjeverne Koreje samo su povećali potrebe za njihovim uslugama

Pripremio Siniša RADAKOVIĆ

Po svemu sudeći Osama bin Laden ne rabi svoj satelitski telefon prečesto da bi nazvao svoju obitelj u Saudijsku Arabiju. Nakon neugodnih iskustava koje su neki drugi teroristi ili borci za slobodu (ovisno s koje strane gledate) imali s uporabom sličnih sustava ni bin Laden ne želi riskirati jer nikad ne zna lete li negdje u blizini neki od specijalnih aviona za elektroničko djelovanje kao što je River Joint, Guardrail i Gabriel, slušaju njegov razgovor i pokušavaju odrediti poziciju s koje je uspostavljena veza.

Neki od tih "letećih špijuna" stariji su od posada koji na njima lete. Neki su već toliko stari da su spremni za otpis (otpad) jer je njihova konstrukcija dovedena do kraja vremenjskog ograničenja uporabljivosti. Izviđanje elektroničkog zračenja (signal intelligence - sigint) dijeli se na

nekoliko različitih područja, između ostalog na elektroničko izviđanje (electronic intelligence - elint) i izviđanje radioveza (communications intelligence- comint). Elint obuhvaća presretanje i analizu visokofrekventnih signala kao što su radarska zračenja, dok je cilj cominta presretanje i nadzor komunikacijskih sustava (uključujući i datalinkove). Mnogi su *sigint* avioni opremljeni i za *elint* i *comint* zadaće.

U teoriji svaki bi se tip aviona mogao rabiti za *sigint* zadaće, počevši od malih aviona s klipnim motorima do najvećih putničkih. Osnovno je osigurati dovoljno nosivosti i prostora za smještaj potrebne elektroničke opreme, prostor za operatera te dovoljan dolet da letjelica ostane dovoljno dugo u području izviđanja. Ponekad je i važno osigurati dovoljan plafon leta kako bi se izbjegle

prirodne zapreke (visoke planine) ili omogućila zona izviđanja u dubini teritorija. Ovo drugo posebno je važno za velike države kao što su Rusija, Kina pa i Iran. Zbog svega toga pokazalo se da je veličina itekako bitna, te da su veliki putnički avioni s četiri turbomlazna (turboventilacijska) motora najpogodniji za *sigint* zadaće. Osim što osiguravaju dovoljnu nosivost i prostor za udoban smještaj posade i operatera, te ostanak u zraku i nekoliko desetaka sati (uz nadopunu gorivom u letu) ti avioni pružaju i dovoljno velike razmake između različitih antena. To je posebno važno jer je praksa pokazala da antene nekih osjetljivih sustava moraju biti jako razmaknute kako bi mogli nesmetano djelovati. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

McDonnell Douglas YC-15

Iako se u jednom trenutku činilo da će projekt YC-15 završiti kao i njegov konkurent YC-14, ipak nije bilo tako jer je na osnovama YC-15 tvrtka McDonell Douglas (sada Boeing) uspjela razviti transportni avion C-17 Globemaster III

Domagoj MIČIĆ

Najava mogućnosti zamjene taktičkog transportnog aviona C-130 Hercules tvrtke Lockheed prvi je put spomenuta 1963. unutar projekta Forecast kojem je cilj bio razvoj velikog transportnog aviona (CX Heavy Logistics Support Aircraft) za potrebe američkog ratnog zrakoplovstva. Projekt Forecasta je uspješno okončan razvojem velikog transportnog aviona C-5A Galaxy tvrtke Lockheed Martin, a koji je i danas, 38 godina nakon prvog leta, najveći transportni avion američkog ratnog zrakoplovstva. Unutar Forecast programa napravljena je studija čiji je zaključak bio da je došlo vrijeme za razvoj taktičkog transportnog aviona s mogućnošću okomitog/kratkog polijetanja i slijetanja (Vertical-Short-TakeOff-and-Landing - VSTOL) kojim bi se zamijenio sveprisutni taktički trasportni avion C-130 Hercules. VSTOL projekt vrlo

brzo pokazao se preambicioznim (preskupim) jer je zahtjevalo razvoj tehničkih rješenja koja su, doduše, bila teoretski izvediva, no njihov bi razvoj zahtjevalo prevelika novčana ulaganja. Unatoč tome tijekom 1970. tadašnji je zamjenik američkog ministra obrane David Packard kritizirao nemogućnost da C-5A postigne zadane performanse koje su bile ispred svog vremena, zbog čega je i američko ratno zrakoplovstvo smanjilo očekivanja i od VSTOL programa. To je smanjenje očekivanja omogućilo nastavak njenog razvoja VSTOL transportnog aviona koji više nije trebao imati mogućnosti okomitog polijetanja i slijetanja već samo s vrlo kratkih staza. Zbog toga je tijekom 1970. Tactical Air Command podnijela žuran zahtjev za razvoj taktičkog transportnog aviona s kratkom stazom polijetanja i slijetanja (Short-Ta-

keOff-and-Landing - STOL) koji bi imao znatno veću nosivost nego tadašnje najnovije inačice C-130.

U skladu s politikom zamjenika ministra Davida Packarda, kojom se tražila izrada ispitnih prototipova prije odluke o kupnji, a kako bi se smanjili troškovi razvoja, Air Force Systems Command pripremio je zahtjeve za novi Advanced Medium STOL Transport (AMST) avion. Tijekom 1972. američko je ratno zrakoplovstvo podnijelo zahtjev za ponude (request for proposals - RFP) za AMST-a kojim je namjeravalo definitivno zamijeniti C-130. U zahtjevu se tražila primjena najnovije tehnologije kako bi se ostvarile STOL mogućnosti, prije svega dje-lovanje sa staza dužine samo 665 metara dužine. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Woodes Rogers: strah i trepet morskih razbojnika

Kad je Rogers godine 1732. umro, ostalo je sjećanje na čovjeka koji je uništilo gusare i na Bahame i Karibe uveo red i mir. Njegova uzrečica *Expulsis piratis - restituta commercia* - Gusari istjerani - trgovina obnovljena bila je državni moto Bahama sve do stjecanja neovisnosti godine 1973...

Jurica MILETIĆ

Poznato je da je Woodes Rogers umro u tvrđavi Fort Nassau na Bahamima u tajnovitim okolnostima 16. srpnja 1732. ali datum njegova rođenja nikad nije bio pouzdano utvrđen. Sva je prilika da je rođen u Bristolu oko godine 1679. Karijeru je počeo kao i toliki drugi, uhodavajući se u zanimanje pomorca i trgovca, ali oko godine 1710. bili su mu dodijeljeni brodovi Duke (Vojvoda) od 350 tona i naoružan s 36 topova, i Duchess (Vojvotkinja) od 260 tona i isto toliko topova, da s njima krene u gusarski pothvat. Svoju posadu sam je Rogers opisao kao krdo krojača, svirača i guslača, uključujući jednog crnca i desetak golobradih dječaka.

S ovlaštenjem skupine bristolskih trgovaca kojima su mnogi brodovi

■ **Woodes Rogers** (desno) sa svojom obitelji u vili na Bahamima. Osim što je iskorijenio gusarstvo Rogers je poznat i po spašavanju Alexandra Selkirka

završili kao plijen različitih gusara, Rogers i njegove posade mogli su tada haračiti španjolskim kolonijama na obalama Tihog oceana. Baš za vrijeme tog pothvata s otoka Juan Fernández spasio je Škota Alexandra Selkirka koji je tamo proveo četiri godine. Svojevoljno je na tome otoku ostao posvadivši se s

poznatim Williamom Dampierom, a slučaj je htio da je kormilar, odnosno glavni navigator u tom pothvatu bio isti taj Dampier. Selkirk će postati slavniji od Dampiera jer će njegove pustolovine nadahnuti Daniel Defoea da napiše roman Robinson Crusoe. Naime, Rogers je poznavao Defoea, a svoje pustolovine i

Tragovima Robinsona Crusoea

Kažu da je uzrečica "Ako vam se vrijeme ne svida, pričekajte pet minuta"... nastala u škotskom gradu Dundeeu, poznatom po mnogim i naglim vremenjskim promjenama. Nedaleko od njega je i gradić St. Andrews, škotski Cambridge, kako ga zbog starog i uglednog sveučilišta neki nazivaju. Krene li se iz njega prema golf igralištima na južnoj strani, brzo se stiže do primorsko-ga mjesta Lower Largo u istoimenom zaljevu, inače prastarog ribarskog naselja na samom ulazu u Firth of Forth. Proslavilo se kao rodno mjesto Alexandra Selkirka kojeg je svijet, zahvaljujući Danielu Defoeu upoznao kao Robinson Crusoea. Selkirk je rođen 1676., a točno stotinu i osamdeset godina kasnije mjesto je dobilo željezničku vezu i u turističkom smislu jednostavno procvalo: kako u blizini ima mnogo pješčanih plaža, i Škoti i Englezi pohrlili su na njih, a za loša vremena razgledavali mjesne dobro očuvane stilske kuće. Željeznice nema već četrdesetak godina, ali golemi vijadukt koji se nadvio nad mjestom, postao je simbolom. Za Largo on je ono što je Eiffelov toranj za Pariz.

plovidbu oko većeg dijela svijeta objavio je u zapisima pod naslovom A Cruising Voyage Round the World (Kružno putovanje oko svijeta). U njima se spominje i spašavanje Selkirka kojeg Rogers ovako opisuje:

...naš se čamac vratio s otoka i dovezao čovjeka prekrivena kožama divljih koza, od kojih se u prvi mah činio divljim. Na otoku je proveo četiri godine i četiri mjeseca. Ostavio ga je na njemu kapetan Stradling s broda Cinque Ports. Zvao se Alexander Selkirk i sa sobom je imao svoju odjeću, nešto baruta, metaka i duhana, mačetu, nož, kotlić, Bibliju, nešto malo alata, matematičke instrumente i knjige. Trudio se preživjeti, a najteže mu je bilo prvih osam mjeseci kad ga je užasavala spoznaja da je ostao posve sam na tako dalekom i pustom otoku. Od drveća je sagradio dvije

Indijanaca. Dobar glas o njemu se pronio i engleska mu je vlada na čelu s kraljem Georgeom I. ubrzo povjerila i težu zadaću: godine 1717. bio je službeno imenovan kraljevskim generalnim guvernerom Bahama, otočja u karipskom području koje je vrvjelo gusarima, i gdje su svi lokalni guverneri bili korumpirani. Kako im ni od koga nije prijetila nikakva stvarna opasnost, gusari svih profila taj su dio zemlje pretvorili u pravi gusarski raj, okupljali se u velikom broju, i činili što god su htjeli. Primjerice, gusar Edward Teach, poznatiji pod nadimkom Crnobradi, proglašio se Magistratom tzv. gusarske republike. Kad je Rogers stigao, samo u Nassau i obližnjim naseljima bilo ih je više od dvije tisuće, a on ih je morao primorati na predaju i učvrstiti dobro organiziranu vlast en-

onih na čelu s Crnobradim i Charlesom Vaneom kojima se to nije činilo prihvatljivim rješenjem, a osim toga, Rogersa nisu držali dostoјnim protivnikom. Rogers je bio svjestan da će se većina onih koji su primili oprost već za nekoliko mjeseci vratiti starom poslu ali to ga nije odveć zabrinjavalo: okupio je mnoge mornare i gusare, stvorivši tako svojevrsnu postrojbu s glavnom zadaćom da ukloni tvrdoglavе i okorjele gusare. Među njima bio je i pomilovani slavni gusar Benjamin Hornigold. Nije trebalo dugo čekati, i svi su morski pljačkaši bili ulovljeni, osuđeni, obešeni, ili pak ubijeni u borbama. Woodes Rogers za sve je gusare postao strah i trepet, i svi su ga se ili bojali, ili su ga mrzili. Mnogi od njih pod svaku su cijenu zaobilazili Bahame i kolonije u obližnjem području. Pod Rogersovim

Gusarski grad

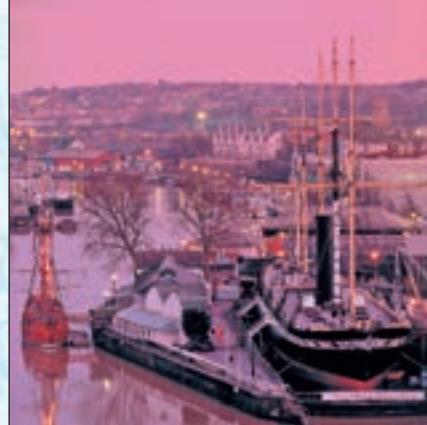
Gusto naseljeni grad Bristol i danas u velikoj mjeri živi u znaku gusara i gusarenja. Iskorišteni su kao dodatna turistička atrakcija, i u različitim kostimiranim dogadanjima, lako se i često mogu vidjeti na ulicama. Usred Bristola, na-

domak stare gradske jezgre i luke je veliki georgijanski trg zvan Queen Square. Oličenje velikih površina kakvih je i u Engleskoj sve manje, poklonicima gusara posebno je drag. Na njemu je, naime, skromna i jednostavna spomen-ploča koja podsjeća da se upravo u tom gradu potkraj XVII. stoljeća radio Woodes Rogers.

Zgrada u Queen Squareu

Luka u Bristolu

kolibe i prekrio ih dugom travom, a namjestio kozjim kožama koje je uspio ubiti. Vatru je dobivao trljanjem drveta o drvo...

Oplovivši svojim brodom Duke veliki dio svijeta, na obalama Perua Rogers je opljačkao nekoliko bogatih španjolskih kolonija, među kojima i grad Guayaquil, u kojem su njegovi gusari pokupili golemu otkupninu, tako da su se svi skupa u Englesku vratili natovareni golemlim plijenom. Zahvaljući njegovim bilješkama, ali i bilješkama njegova časnika Edwarda Cookea, svijet je saznao mnogo pojedinosti o načinu života i navikama peruanskih

gleske krune. Najluči protivnik bio mu je zloglasni gusar Charles Vane koji ga je dočekao stvarno dojmljivom predstavom: pred očima mu je spalio upravo zarobljeni brod i čak ispalio nekoliko hitaca - jasno mu poručivši da s njegove strane ne može očekivati nikakvu predaju.

Sa svim kraljevskim ovlastima, godine 1717. na otoku New Providence mogao je ponuditi oprost svakome gusaru koji trenutačno prestane s takvim svojim aktivnostima. Najveći broj gusara predvođenih Henryjem Jenningsom takvu je amnestiju prihvatio, ali ostala je šaćica

zapovjedništvom odbijen je bio i napad Španjolaca na New Providence 1720. godine.

Nakon tri godine borbe protiv karipskih gusara, godine 1721. Rogers je otplovio u Englesku, ali osam godina kasnije vratio se ne samo kao guverner, već i kao novoimenovani kapetan-general. Kad je godine 1732. umro, ostalo je sjećanje na čovjeka koji je uništio gusare i na Bahame i Karibe uveo red i mir. Njegova uzrečica Expulsis piratis - restituta commercia - Gusari istjerani - trgovina obnovljena, bila je državni moto Bahama sve do stjecanja neovisnosti godine 1973. ■

Goran Tribuson: "Kuća u kojoj stanuje vrag", Znanje, Zagreb, 2006.

Goran Tribuson je počeo književnu karijeru objavljivanjem kratkih priča početkom 70-ih u prvoj generaciji fantastičara, a s fantastikom je koketirao i kasnije. Unutar njegova velikog opusa može se izdvojiti i ciklus autobiografski obilježene proze te ciklus krimića. Tribusonovi romani, a to vrijedi i za one kriminalističke, pružaju uvid u socijalni milje, koji i pri kasnijim čitanjima funkcioniра kao zanimljiv dokument vremena. Inspiraciju za svoju novu knjigu autor je našao u pjesmi Nicaka Cavea "Red Right Hand" koja govori o mističnom neznanju u crnom kaputu. U besprijeckorno oblikovanom romanu, čiji se pet poglavlja skladno stapa u mračnu, a istodobno tragičnu priču, autor nas vodi do samoga dna zapuštenih vrelegradske periferije, čiji sumorni krajolik dojmljivo i vjerno rekonstruira. Stanovnici te kuće i tvornice Plinare obilježeni su tranzicijskim promjenama, a zapušteni pejzaž kao okvir priče idealna je podloga za izgradnju likova survanih u duboku životnu provaliju, svojom ili tuđom krivnjom. Neki se, poput Robija Flekača, povratnika iz Njemačke, pokušavaju izvući. No, i njegov pokušaj pokretanja biznisa u suradnji s lokalnim tajkunom, vlasnikom uprpaštene tvornice čarapa, unaprijed je osuden na propast. Slična je sudbina i ostalih otkačenih likova iz kvarta: Robyjeva brata Delona, Profesora iz "kuće u kojoj stanuje vrag", kvartovskog blesana Cimba i mnogih drugih. Roman odlikuju Tribusonovi prepoznatljivi likovi simpatičnih luzera, neobična atmosfera i trenuci crnog humora, ali i istinski smiješnih situacija.

Mirela MENGES

FILMOTEKA**Kraljica - The Queen (kino)**

- britansko-francusko-talijanska drama
- trajanje: 97 minuta
- distributer: Blitz film&video
- redatelj: Stephen Frears
- gl. glumci: Hellen Mirren (Elizabeta II), Michael Sheen (Tony Blair), Alex Jennings (princ Charles)

Nije baš lako snimiti film u kojem od prvog do posljednjeg kadra gledatelj zna što će se dogoditi. Ovog se izazova vrlo uspješno, i to na vrlo osjetljivoj temi, prihvatio iškustni britanski redatelj Frears. Riječ je o sedam teških dana, neposredno poslije pogibije Lady Di, u životu britanske kraljice Elizabete II. Dani su to u kojima puk žali za "Narodnom princem", a Elizabeta se bori s teškim bremenom krune i proživljava najteže trenutke svoje polustoljetne vladavine. Javnost traži da se Elizabeta pridruži općem žalovanju, u čemu kraljica odbija sudjelovati jer poslije razvoda od Charlesa, Dijana više nije dio kraljevske obitelji i prema protokolu nema pravo na kraljevski pogreb. Zbog toga se mediji odjednom obruše na svoje vladare...

Uzletom popularnosti koju je tada doživio neiskusni premijer Blair i javnim linčom na kraljevsku obitelj pokazano nam je kako mediji mogu manipulirati javnim mišljenjem. Kao primjer tome izdvojiti ču nekoliko pitanja što nam nameće ovaj film: Koliko su čvrsti temelji britanske monarhije? Žele li Britanci da ih vodi okrunjena glava u XXI. stoljeću? Smije li Elton John svirati na orguljama Westminsterske opatije? Netko me je pitao: Što li će kraljica Elizabeta II. i Tony Blair misliti o filmu i o sebi kad ga vide? Mi s time ne trebamo razbijati glavu, nego otvoreno pružiti potporu Hellen Mirren u ovogodišnjoj utrci za Oscara.

Leon RIZMAUL

21. veljače 1965. Ubijen Malcolm X.

Tijekom jednog od svojih čestih govora na pozornici je, ispred svoje obitelji i prijatelja, ubijen Malcolm X., jedan od najznačajnijih vođa za priznanje ravnopravnosti crnačkog stanovništva u Americi. Gorljivu sklonost i govorničku vještina naslijedio je od oca, baptističkog propovjednika koji je bio glasan zagovornik crnačke ravnopravnosti. Kad je Malcolm (pravim prezimenom Little) imao šest godina, oca su mu ubili pripadnici Ku klux klana, a službeno američko sudstvo odbilo je suditi počiniteljima. Kada je Malcolm navršio 15, napustio je školovanje i počeo se baviti kriminalnim aktivnostima. U 21-oj je dospio u zatvor gdje je upoznao učenje Elijaha Muhameda, čijem je pokretu Crnih muslimana ubrzo i pristupio. Šest dugih godina zatvorenštva iskoristio je za samoobrazovanje, a upravo je u zatvoru odbacio svoje prezime Little i, u znak prosvjeda zbog ukradenog afričkog identiteta, nazvao se Malcolm X. Za razliku od Martina Luthera Kinga, vode umjerenih boraca za crnačku ravnopravnost Malcolm X. zagovarao je obranu crnačkih građanskih prava svim potrebnim sredstvima. Malcolmova karizma privukla je mnoge crnje muslimanskog pokretu, a medijski najzanimljivije bilo je pristupanje svjetskog boksačkog prvaka Cassiusa Claya. U vrijeme atentata na Kennedija Malcolm X. je došao u sukob s Elijahom Muhamedom oko nastavka borbe za neovisnost. Istupio je iz organizacije i osnovao vlastitu pod imenom Afro-američko jedinstvo. Njegove ubojice bili su sljedbenici Elijaha Muhameda, a motivi ubojstva nikada nisu potpuno razjašnjeni.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST**Beskompromisni i revolucionarni Isus**

Zbunjuje me ovonedjeljno evanđelje, unosi u mene nemir i tjeru me da poput apostola upitam Isusa: Ako je tako, pa tko se onda uopće može spasiti? No, Isus ne popušta. Pred nas stavlja imperativ. Odlučan je i rezolutan. Nekako bi čovjek i prihvatio dio toga, ali toliko zahtjeva... Pomislih da je lakše Hrvatskoj ispuniti zahtjeve haaške tužiteljice ili Europske unije, nego nama kršćanima sve što Isus traži. I dok u svojoj nemogućnosti gutam jedan zahtjev Isus već izriče drugi, još zahtjevniji. Nije Mu dosta što zapovijeda da moram ljubiti svoje neprijatelje, već zahtijeva da dobro činim svojim mrziteljima, blagoslovljam one što me prokljuju, molim za one koji me zlostavljaju, mašem licem na sve strane tražeći tuđu ruku da me nemilosrdno pogaća, da uza sve to još i milosrdan budem kao da mi ništa nisu napravili, da ih ne sudim, da oprăštam... Kad bolje promislim, nekako ću izići na kraj s tim jer nisam u životu trijelo previše nepravdi, a vjerujem i da nemam pretjeran broj neprijatelja. Ali, plaši me pomisao da to moram propovijedati i drugima. Što reći Hrvatu iz Vukovara, Škabrnje, Petrinje, Križančeva Sela...? Što reći Austrijancu iz Tirola, Židovu iz Auschwitza, Japancu iz Hirošime, Poljaku iz Gdanska, Nijemcu iz Dresdена? Znam da je Isusov odgovor: Isto što i ja vama danas kažem. Da bi čovjek bio Isusov učenik, mora uzeti ljubav kao pravilo života. I kao što je Isus bio u svojim zahtjevima revolucionaran i beskompromisan, takva mora biti ljubav kojom ljubi Njegov učenik. Po tome bi se Njegov učenik trebao razlikovati od ostalih ljudi i u tome bi trebao pokazati vrijednost katoličke vjere koju isповijeda i osobe Isusa Krista koju naslijeduje. Kršćanstvo nadmašuje opće etičko načelo "ono što želite da ljudi vama čine, učinite i vi njima" i propovijeda bezgraničnu i bezuvjetnu ljubav koja ja spremna i oprostiti i zaboraviti. Ako je zbog prevelikih rana teško zaboraviti i tada, oprăštamo jer smo Kristovi učenici. Isus ne popušta u svojim zahtjevima i ne pušta kompromise. Za Njega je oprăštanje katalizator koji nas pročišćava da, oslobođeni tereta, možemo živjeti u ljubavi.

Žarko RELOTA

Američka obalna straža

Američka obalna straža, odnosno **US Coast Guard (USCG)** jedna je od grana oružanih snaga **Sjedinjenih Država** koja u sklopu čuvanja obale brine o održavanju reda i mira, pruža pomoć pomorcima, obavlja potrage i spašavanja i brine o nacionalnoj sigurnosti.

Kao jednoj od sedam uniformiranih službi i najmanjoj oružanoj vrsti u zemlji, dužnost joj je štititi javnost i okoliš, te američke gospodarske i sigurnosne interese u svakom američkom primorskom pojasu u kojima bi takvi interesi došli na kušnju, uključujući međunarodne vode, obalu, luke i riječne plovne puteve u unutrašnjosti zemlje. Njezini pripadnici s ponosom ističu kako su upravo oni najstarija pomorska postrojba zemlje.

Prema podacima iz siječnja 2005., u njezinoj djelatnoj službi ima 39.000 osoba, 8100 osoba u pričuvnom sastavu, 7000 osoba iz građanstva koji rade puno radno vrijeme i 35.000 ljudi u pomoćnim službama. Moto službe je **Semper Paratus**, što na latinskom znači **Uvijek spremam**. Vrijedno je spomena da je američka obalna straža sudjelovala u svakome oružanom sukobu u koji je zemlja bila upletena, od iskrcavanja trupa prilikom **D - dana** i zauzimanja otoka u **Tihom oceanu II. svjetskome ratu**, pa sve do današnjih dana.

Pripadnici obalne straže nose vojne odore, baš kao i pripadnici svih ostalih rodova vojske, i u sklopu svojih hijerarhijskih položaja, primaju iste plaće kao i druge djelatne vojne osobe. Korijene obalne straže valja tražiti još u vremenima borbe za neovisnost, na samom svršetku XVIII. stoljeća, u godinama borbe protiv **Engleza** i stvaranja **Deklaracije o neovisnosti**. Zastavu obalne straže u obliku u kojem je danas poznajemo, u to su vrijeme razvijali kuteri pomorske finansijske službe, kako bi se razlikovali od ostalih brodova, u vrijeme kad još nikakva druga američka mornarica nije postojala. Na toj je zastavi samo šesnaest pruga jer je u to vrijeme bilo tek toliko saveznih američkih država.

Što se odora tiče, plava odora bila je određena prije nešto više od trideset godina, i pomalo je nalik nekadašnjim odorama pripadnika američkog zrakoplovstva. Oznake činova slične su oznakama američke mornarice, ali se bedževi i znakovlje razlikuju. Bijele odore ljeti nose samo časnici, a oni samo prigodom ceremonija i parada.

Jurica MILETIĆ

www.russianspaceweb.com/mir.html

Premda odnedavno više nije u funkciji, važnost **svesmirske postaje Mir** još će se dugo opisivati superlativima. Ne samo da je bila *utočište* brojnim neruskim astronautima, nego je služila kao postaja s koje su natrag na **Zemlju** stizali rezultati vrlo vrijednih istraživanja. Upravo je Mir glavna tema stranice <http://www.russianspaceweb.com/mir.html>, a s obzirom na sadržaj možemo ju ocijeniti kao vrlo dobrom. Iako je riječ *samo* o podstranici, treba istaknuti da su svi (brojni) linkovi na njoj vrlo dobro pripremljeni, pa se na njima može pronaći ne samo cijela povijest postaje, nego i tehnički detalji o gradnji i održavanju. Stoviše, čak postoje i tekstualni podaci o svim misijama koje su letjele do Mira, s detaljima o sekundama sagorijevanja goriva tijekom lansiranja i tome slično. Nažalost, fotografije, bar ne onakve na kakve smo naviknuli, s *hi-rez* slikama koje se mogu i downloadati, nažalost nema. Tek su tekstovi ilustrirani manjim slikama, grafikonima i crtežima, što je dovoljno tek nezahtjevnijoj publici. Na kraju, ako vam priča o Miru nije dovoljna, preporučamo Home page sitea (<http://www.russianspaceweb.com>) na kojemu se mogu pronaći i ostale svesmirske misije, ne samo američke i sovjetske (ruske).

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D.VLAHOVIĆ

1. Životinja na grbu Slavonije je:

- A kuna
- B lasica
- C vjeverica

2. Pod tursku vlast Slavonija pada:

- A nakon bitke na Krbavi 1493.
- B nakon bitke na Mohačkom polju 1526.
- C nakon mira u Srijemskim Karlovcima 1699.

3. Slavoniju okružuju tri rijeke:

- A Sava, Drava i Dunav
- B Kupa, Sava i Dunav
- C Drava, Kupa i Dunav

4. Drugi slavonski grad po broju stanovnika, iza Osijeka, je:

- A Vukovar
- B Vinkovci
- C Slavonski Brod

5. Od ovih poznatih hrvatskih glumaca jedan je rođen u Slavoniji:

- A Martin Sagner
- B Relja Bašić
- C Fabijan Šovagović

